

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta humanitních studií

Tomáš Gregor

**Studenti a studentské spolky na vybraných fakultách
Univerzity Karlovy v Praze**

Bakalářská práce

Mgr. Tereza Pospíšilová, Ph.D.

Praha 2010

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a souhlasím s jejím eventuálním zveřejněním v tištěné nebo elektronické podobě.

V Praze dne: 25.6.2010

.....

podpis

Poděkování:

Tímto bych chtěl poděkovat své vedoucí práce za trpělivost při vedení této práce.

Dále chci poděkovat svým blízkým, přátelům a učitelům za podporu při studiu a studentským spolkům za jejich spolupráci a energii, kterou vkládají do akademického života.

Anotace:

Bakalářská práce s názvem „Studenti a studentské spolky na vybraných fakultách Univerzity Karlovy v Praze“ se pokouší zmapovat současnou činnost studentských spolků na Filosofické fakultě, Právnické fakultě, Fakultě humanitních studií a Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Cílem práce je poskytnout obraz aktivit, které studentské spolky na jednotlivých fakultách provozují, a zjistit, v čem se od sebe liší a v čem se podobají. Práce také nastiňuje historické kořeny studentských spolků v dobách rakouské monarchie, jejich vývoj při vzniku Československa až do konce první republiky.

Vysokoškolské studentské spolky jsou předobrazem vývoje společnosti, protože v nich figurují schopní a aktivní studenti, kteří ve studentských spolcích dále rozvíjejí svůj potenciál. Po absolvování školy se většinou dostávají na důležitá místa a promlouvají do podoby demokracie daného státu. Tato práce se snaží ukázat důležitost role, kterou hráli studenti v dějinách českého státu a ukázat, jak si aktivity studentů na Univerzitě Karlově stojí dnes.

Obsah:

1. Úvod.....	6
2. Cíle práce.....	7
3. Vymezení studentských spolků.....	7
4. Neziskový sektor a občanská společnost	8
4.1 Dobrovolnictví	9
5. Legislativní zakotvení spolků v českých zemích	11
6. Role studentů pražské univerzity ve vývoji české společnosti.....	16
6.1 Před rokem 1848	16
6.2 Revoluční roky 1848 a 1849	20
6.3 Formování českého státu	22
6.4 První republika a okupace	25
6.5 Čtyřicet let totality.....	28
6.6 Listopad 1989 a obnovení demokracie.....	29
7 Studentské spolky na humanitních fakultách UK v 21. století.....	31
7.1 Metodologie	31
7.2 Studentské spolky na Filosofické fakultě UK.....	33
7.2.1 Stručná historie fakulty	33
7.2.2 POLIS.....	34
7.2.3 Studentská rada	35
7.2.4 Culto – asociace kulturních otázek.....	37
7.2.5 Divadelní sdružení LVPA	37
7.3 Studentské spolky na Právnické fakultě UK.....	38
7.3.1 Stručná historie fakulty	38
7.3.2 Všehrd – spolek českých právníků.....	40
7.3.3 ELSA Praha, o.s.	42
7.3.4 Common Law Society	46
7.3.5 Juristi, o. s.....	49
7.3.6 Debatní klub studentů a přátel Univerzity Karlovy	51
7.4 Studentské spolky na Fakultě sociálních věd UK	52
7.4.1 Stručná historie fakulty	52
7.4.2 UK media	52
7.4.3 E-klub	55

7.4.4	Politologický klub	55
7.4.5	SIMS.....	56
7.4.6	SISS	56
7.4.7	Carolina	56
7.5	Studentské spolky na Fakultě humanitních studií UK	57
7.5.1	Stručná historie fakulty	57
7.5.2	Filmový klub FHS UK	57
7.5.3	Studenti FHS UK, o. s.	58
8	Studentské spolky na jiných fakultách UK	62
8.1	Studentská unie Univerzity Karlovy	62
9	Závěr.....	63
9.1	Závěry výzkumu studentských spolků	63
9.2	Shrnutí práce	65
10	Seznam použité literatury	67
10.1	Literatura:	67
10.2	Prameny:.....	67
10.3	Internet:	68
11	Poznámky	69
12	Přílohy	72
12.1	Příloha č.1.....	72
12.2	Příloha č. 2.....	73
12.3	Příloha č 3.....	76

1. Úvod

Dnes jsou studentské spolky¹ ve většině zemí západní Evropy běžnou součástí univerzitní kultury. Běžně úzce spolupracují s vedením fakult a také s ostatními studenty, patří tak neodmyslitelně k univerzitnímu životu a studenti se rádi do nich zapojují. Na prestižnějších školách patří členství ve spolku k „povinnostem“ studenta. Na Univerzitě Karlově mohli studenti tvořit oficiální studentské spolky až v 19. století, ale již dlouho před tím se účastnili různých mimoškolních aktivit, jako byl například šerm, sportovní hry nebo divadlo. Rakouská monarchie postupně začala různé občanské spolky podporovat, nejprve mimo univerzitní půdu (různé chudobince a kliniky), ale postupně i na ní.

Souvislý vývoj studentských spolků na české půdě byl přerušen v roce 1849 po prozrazení připravovaného „májového spiknutí“ v Praze². V roce 1867 byl schválen nový spolkový zákon, který umožnil plný rozjezd spolkového života. V českých zemích bylo spolčování spojeno se snahou národní identifikace a není divu, že se u nás během krátké doby vytvořilo velké množství nejrůznějších sdružení. „V roce 1869 bylo na českém území více než 40% spolků z celkového počtu v celé monarchii.“³ Velký boom zažily spolky se vznikem samostatné Československé republiky v roce 1918. Československá občanská společnost měla nakročeno ke zdárnému rozvoji, ovšem násilné přerušeno tradice v důsledku okupace a čtyřicetileté persekuce iniciativních občanů za komunistického režimu, včetně studentů, zanechalo nesmazatelné stopy.

Přesto to během roku 1968 a na konci 80. let 20. století byli právě studenti, kteří se nechtěli smířit s taktovkou komunistického režimu a snažili se situaci předělat k obrazu svému. Rok 1968 zaplatili někteří studenti životem. Během „Palachova týdne“ v lednu 1989 pak dlouhými hodinami policejních výslechů a žaláře. Do třetice se podařilo v listopadu 1989 režim z podkopaných základů vytrhnout a obnovit demokratický stát.

Od roku 1989 jsou studentské spolky znovu zakládány, opět organizují nové akademicko-kulturní akce a snaží se aktivně podílet na zpestření života studenta. Celý občanský sektor vzkvétá a rozvíjející se občanská společnost znovu nachází své nezastupitelné místo ve společnosti.

Pojďme se nyní podívat na malý vzorek studentských spolků Karlovy univerzity a na jejich činnost.

2. Cíle práce

Úkolem této práce je zmapovat činnost studentských spolků, které fungují na Filosofické fakultě, Právnické fakultě, Fakultě sociálních věd a na Fakultě humanitních studií⁴ Univerzity Karlovy (dále také UK) a nabídnout ucelený přehled studentských aktivit, které jsou na těchto fakultách studenty organizovány.

V práci se budu snažit popsat, jaké studentské spolky a neformální skupiny studentů na uvedených fakultách figurují a vytvořit krátký přehled jejich činnosti. Budu se zajímat zejména o:

- dobu, jakou spolek na fakultě funguje,
- činnost, kterou spolky provozují,
- cíle, které si spolek zvolil,
- způsob, jakým je těchto cílů dosahováno.

Práce by měla sloužit jak studentům při případném výběru studentského spolku, spolkům pro výběr partnerů při pořádání svých aktivit, tak pedagogům a fakultám, aby měly možnost porovnat činnost spolků na vlastní fakultě se spolky na jiných místech. Dále by tato práce měla posloužit jako sonda mezi studentské neziskové organizace, které fungují v rámci akademického prostředí a přispět tak k lepšímu poznání české občanské společnosti.

3. Vymezení studentských spolků

Jako „*vysokoškolské studentské spolky*“ budeme⁵ v této práci označovat formální skupiny studentů, sdružujících se v rámci jedné, či více vysokých škol za cílem určité společné aktivity. Tyto skupiny fungují ve většině případů na principu neziskových organizací dobrovolnického charakteru a jejich specifickým jevem je, že i nejvyšší vedoucí pozice zaujímají v těchto organizacích vysokoškolští studenti a nikoliv absolventi⁶.

Spolek je podle Ottova slovníku naučného⁷ výraz, pod kterým se rozumějí rozličné formy sdružení. Spolek je však jen „taková forma sdružení, kde soubor jednotlivců (členů spolku) tvoří nový subjekt právní, tzn. právnickou osobu.“⁸ Na základě tohoto rozdělení budeme jako (studentské, vysokoškolské, univerzitní) spolky označovat pouze skupiny, které jsou registrovány jako právnická osoba.

Jako „neformální skupina studentů“ budeme nazývat studentské aktivity, které jsou v určité podobě organizovány, nemají ovšem statut právnické osoby. Do této práce jsou zahrnuty, nebude jim však věnován takovou pozornost, jako studentským spolkům.

4. Neziskový sektor a občanská společnost

Vysokoškolské studentské spolky, o kterých budeme v této práci pojednávat, lze zahrnout mezi organizace, které se nacházejí v prostoru „mezi rodinou, státem a trhem, kde se lidé sdružují za účelem sledování svých zájmů.“⁹ Tímto způsobem organizace CIVICUS definuje občanskou společnost. Ale co „to“ ve skutečnosti je? Bylo „to“ tady vždycky? Je „to“ k něčemu dobré? Tyto otázky se pokusím zodpovědět jen v krátkosti.

Termín občanská společnost se objevuje v 18. století v USA a ve Francii v souvislosti s nástupem „vlády práva, kdy občané mezi sebou dodržují pravidla při střetávání každodenních zájmů; na Západě je dnes všeobecně považována za záruku svobody a demokracie.“¹⁰ V minulosti zde byla společnost feudální a stavovská, na jejichž místě se v českých zemích občanská společnost vytváří od roku 1848 až do roku 1918. Občanská společnost nevzniká z nařízení státu, její vznik je dlouhodobý proces, který musí vycházet z iniciativy občanů. Stát může pouze korigovat její vývoj a projevy pomocí legislativy, nebo ji může zakázat, jak se stalo v našich dějinách nejménou (o legislativě spolků pojednává kapitola 5).

„Občanská společnost je stav, kde vládne právo, kde vztahy a spory mezi občany jsou upraveny právem, kde převládá slušnost a občanské partnerství. Pojem občanské společnosti je v této první fázi moderního myšlení obdarován zřetelným morálním nábojem, představuje

etickou sféru života. Také kapitalistické hospodářství s nově vznikajícím trhem je pojímáno jako sféra produkující osobní odpovědnost a sebekontrolu.“¹¹

Občanská společnost vytváří tzv. třetí, neboli neziskový (občanský) sektor. Můžeme říci, že jej tvoří sdružení občanů, kteří vytvářejí samostatné instituce. Tyto instituce, které mají status právnické osoby, jsou zpravidla „institucionalizované, neziskové, nestátní a dobrovolnické.“¹² Spolu s neziskovým sektorem existuje sektor ziskový (nebo také podnikatelský, komerční) a státní (nebo také veřejný).

Ve třetím sektoru vznikají z iniciativy občanů sdružení, která se snaží vyjít vstříc (1) neuspokojené poptávce po službách které z nějakého důvodu (v dostatečném množství nebo kvalitě) nezajišťuje státní, ani ziskový sektor. Mezi takové služby mohou patřit různé formy zdravotní a sociální péče a nejrůznější formy vzdělávání. Dále vznikají, aby (2) napomohly uspokojit zájmy jejich členů, tedy jako forma trávení volného času (například sportovní kluby, včelařský spolek, atd.) Neziskové organizace vznikají také proto, aby (3) prosazovaly některé zájmy společnosti nebo svých členů, tedy např. jako nátlakové skupiny, které se snaží přesvědčit vládu a veřejnost o nutnosti např. ochrany přírody, pomoci starým a nemocným, apod.

4.1 Dobrovolnictví

S občanskou společností a spolkovým životem notně souvisí také dobrovolnictví. Proto bych velice rád přidal několik řádek o tom, co to dobrovolnictví je a jakou roli hraje v problematice občanské společnosti a také studentských spolků.

Všechny studentské spolky, které jsou v této práci zmíněny, fungují na principu dobrovolné spolupráce a každý z jejich členů se může dle vlastní vůle rozhodnout, zda bude na činnosti spolku participovat, či nikoliv.

„Dobrovolník je člověk, který bez národku na finanční odměn poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.“¹³ Takto charakterizuje dobrovolníka Jiří Tošner. A jak už ze samotného slova „dobrovolnictví“ vyplývá, je to činnost, která je poskytována dobrovolně, tedy z vlastního rozhodnutí člověka.

Dobrovolnictví tady svým způsobem bylo odnepaměti, protože v každé kultuře a v každé době můžeme najít někoho, kdo je momentálně v lepší životní situaci, jak pomáhá druhému, který je v situaci horší. Mezi základní myšlenky dobrovolnictví patří solidarita, se kterou se můžeme setkat také v náboženství, a která se přirozeně objevuje v rodině a jiných typech sociálních skupin.

Dobrovolnictví se zejména ve světě stává v posledních letech doslova trendem. S rozvojem civilizace i vývojem občanské společnosti totiž přibývá lidí, kteří jako tuto činnost vykonávají. Už v roce 1985 vyhlásila Organizace spojených národů (dále OSN) den dobrovolníků, který stanovila na 5. prosince. Dobrovolnictví se dále rozvíjelo a v roce 1998 bylo zařazeno i mezi projekty Evropské unie, když byl zřízen program Evropská dobrovolná služba¹⁴. Tento program funguje v rámci programu Mládež v akci v zemích Evropské unie dodnes. „Organizace spojených národů vyhlásila rok 2001, tedy začátek nového století i nového milénia, za Mezinárodní rok dobrovolníků.“¹⁵

V moderní občanské společnosti dobrovolníky „zaměstnávají“ hlavně nestátní neziskové organizace hlavně v různých typech sociální péče a humanitární pomoci. Dobrovolníci mohou docházet do dětských domovů i nemocnic, pomáhat odstraňovat následky živelných katastrof (zemětřesení, povodně) i pomáhat při organizaci různých sportovních a kulturních akcí. Návrh na vyhlášení roku 2001 rokem dobrovolnictví podalo Japonsko, které velkou měrou ocenilo pomoc dobrovolníků z celého světa při nápravě škod, které způsobilo v roce 1995 ničivé zemětřesení. Dobrovolníci byli také hojně využíváni při přípravě XXI. zimních olympijských her v kanadském Vancouveru v únoru 2010.

V kontextu české společnosti se dobrovolnictví také začíná zvolna prosazovat. V dubnu 2002 byl schválila česká vláda zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, čímž poprvé zakotvila dobrovolnictví v české legislativě. Další pokrok byl učiněn, když bylo v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v §41 stanoveno, že dlouhodobá dobrovolnická služba, je-li vykonávána na základě smlouvy s vysílající organizací¹⁶ a překračuje-li 20 hodin práce týdně, je považována za náhradní dobu zaměstnání a dobrovolník má právo pobírat od státu podporu v nezaměstnanosti. To je další výrazný krok kupředu.

5. Legislativní zakotvení spolků v českých zemích¹⁷

Dnes je právo na shromažďování a spolčování občanů zákonem dovoleno a většině lidí, kteří se nesetkali se zásahy minulého režimu, přijde, že tomu ani nemůže být jinak. V následujících řádcích chci ukázat, že ne vždy se mohl člověk stýkat s dalšími lidmi tak svobodně, jak je tomu dnes. Není náhoda, že právo na svobodu spolčování (spolu s právem shromažďovacím, právy na svobodu slova, tisku, práva petičního, a dalších) „lze považovat za „prubířský kámen“ stavu demokracie v konkrétních podmínkách.“¹⁸

V roce 1764, tedy za éry osvícenského absolutismu Marie Terezie, bylo prohlášeno, že nelze založit žádný spolek bez toho, aby jej schválil panovník. O několik let později, v době, kdy ve Francii doznívala Francouzská revoluce, vznikla celá řada nařízení, která omezovala činnost různých, zvláště tajných, společenství. „Tajné spolky byly jednak zakazovány, jednak sledovány policií.“¹⁹ Až do roku 1848 museli zaměstnanci státních úřadů přísahat, že nejsou členy žádného tajného spolku, jinak nemohli být na úřadě zaměstnání. Ale i absolutistické Rakousko některé formy spolků podporovalo, obzvláště iniciativy v oblastech charity, průmyslu, umění i vědě. Roku 1816 byly vydány „instrukce pro zakládání ženských dobročinných a prospěšných spolků.“²⁰ Roku 1818 byl J. Puchmajerem založen první český čtenářský spolek, který spolu s dalšími sehrál důležitou roli při národním obrození.

„První definitivní spolkový zákon vyšel až formou dekretu dvorské kanceláře z 5.11.1843. Podle něj bylo k založení jakéhokoliv spolku nutno získat souhlas státních úřadů, a to podle typu spolku buď císaře, spojené dvorské kanceláře nebo zemského úřadu.“²¹ V revolučním roce 1848 sehrály spolky důležitou roli, když jako zástupci společnosti formulovaly své zásady (například zástupci Svatoválavského výboru, nebo studenti ze spolku Repeal). Práva spolčovací a shromažďovací byla také zakotvena v „dubnové“ ústavě a také v ústavě, která se projednávala na Kroměřížském sněmu²².

S nástupem Františka Josefa I. na rakouský trůn padly naděje na demokratickou ústavu. Spolčování přeci jen svítla naděje, když byl 17.3.1849 vydán „prozatímní spolkový zákon, který zčásti přebíral liberální pojetí.“²³ Tento zákon umožnil vznik spolků, které neměly politickou a výrobní povahu, bez nutnosti povolení úřadů. Vznik spolku bylo pouze nutné nahlásit příslušným úřadům. Vše se ale změnilo po odhalení tzv. „májového spiknutí“, kdy

byl nad Prahou vyhlášen stav obležení a tím pádem bylo dočasně zrušeno i spolčovací právo. Byly zakázány studentské spolky a omezeno členství studentů v ostatních spolcích.

Spolkový zákon z 26.11.1852 (č.253/1852 ř. z.) vrátil spolkovou legislativu na úroveň ve které byla v roce 1843. Ani návrat ke konstitučnímu zřízení v roce 1860 však nepřinesl změnu a nového spolkového zákona se lidé dočkali až po dlouhých 15 letech. Zákon č. 134/1867 ř. z., *o právu spolčovacím*, který se stal součástí tzv. „Prosincové ústavy“ už změnil mnohé.

Tento zákon se prakticky vrací zpět k liberálnímu pojetí prozatímního spolkového zákona z roku 1849. Spolky už nepotřebovaly ke svému vzniku povolení státních úřadů - měly pouze ohlašovací povinnost. „To znamená, že návrhovač je povinen svůj úmysl pouze oznámit zemskému úřadu (v Čechách tedy místodržitelství) a předložit stanovy (v pěti exemplářích). Zákon stanoví formální náležitosti stanov (§4).“²⁴ V případě, že by činnost spolku nebyla v souladu s ústavou, stát jej mohl zakázat, nejpozději však do 4 týdnů od podání oznámení (§6). Pokud tedy nebyl spolek takto zakázán, mohl být založen. Představenstvo spolku muselo do tří dnů od svého ustavení oznámit jména svých členů úřadu. Ve svém důsledku tento zákon také „umožnil legalizaci řady dosud neformálních studentských spolků.“²⁵

Pro politické spolky platil ještě druhý oddíl zákona, který ukazoval, že dosavadní režim má stále ještě z politických spolků strach. Tyto spolky byly ale oficiálně povoleny, což byl pro české politiky významný krok kupředu. „Na rozdíl od spolků nepolitických musejí tyto organizace hlásit bezprostřednímu úřadu nejen členy představenstva, ale všechny své spolkové členy a každoroční přehled o jejich počtu (§32).“²⁶

Zákon č.134/1867 ř. z. byl v roce 1918 s drobnými změnami převzat do legislativy nově vzniklé Československé republiky. Během období první republiky se sice uvažovalo o jeho přepracování, k tomu však nikdy nedošlo. Během dvaceti let trvání první republiky došlo k různým změnám a omezením zákona, mezi nimiž můžeme jmenovat například zákon č. 50/1923 Sb., *zákon na ochranu republiky*. Po obnovení republiky po konci 2. světové války byl resuscitován i tento zákon a v mírně pozměněné podobě v českých zemích platil až do roku 1951, kdy byl zrušen v rámci změn spojených s nástupem komunismu. V Rakousku tento zákon platí v novelizovaném znění z roku 1951 dodnes. Ovšem nepředbíhejme a vraťme se zpět k legislativnímu vývoji.

V roce 1938 potkala první republiku zrada se strany jejich tehdejších spojenců a po podpisu Mnichovské dohody došlo v rámci tzv. „druhé republiky“ také k omezení spolčovacního práva. Dne 27.1.1939 byl vydán zákon č.13/1939, který s platností od 1.3.1939 rozpustil dosavadní politické spolky a zakázal vznik nových. Navíc bylo označeno za trestné „jakékoliv sdružování, přesahující obvyklý společenský styk, jež se neděje podle ustanovení tohoto zákona“²⁷. Dále bylo téhož dne vydáno vládní nařízení č 30/1939 Sb., které umožnilo vznik „zvláštních sdružení“, která nepodléhala spolkové legislativě a která schvalovalo tehdejší ministerstvo vnitra. Tato sdružení ovšem spolu se spolky „podléhala dozoru politických (policejních) úřadů. Norma nepřestala platit ani po skončení druhé světové války a zrušena byla až v roce 1990.“²⁸

Po příjezdu okupačních vojsk začalo 31.3.1939 platit další vládní nařízení (č. 97), které dávalo vzniknout sdružení až poté, co obdrželo potvrzení od příslušného úřadu. Dále byly přidány další důvody pro zákaz činnosti sdružení a existujícím spolkům bylo nařízeno, aby se nejpozději do 31.5.1939 ohlásily úřadům, jinak automaticky zanikají. Toto nařízení platilo až do zániku protektorátu s koncem války.

Při obnově legislativy byla dekretem prezidenta Beneše z 25.9.1945 (*dekret prezidenta ČSR č. 81/1945 Sb.*) zrušena všechna rozhodnutí, která zakazovala, či rozpouštěla spolek, krom případů spolků, které buď zanikly v rámci snah o odborové hnutí, nebo případů, které nebyly v souladu s platnými zákony. Byly ovšem také rozpuštěny spolky „německé, maďarské a spolky, které spadaly pod §5 dekretu prezidenta republiky ze dne 19.5.1945 č. 5/1945 Sb., o neplatnosti některých majetkověprávních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů“²⁹, který byl po listopadu 1989 tolik diskutovaným tématem. Dekret č.81/1945 Sb. také obnovil platnost již zmíněného zákona č. 134/1867 ř. z., ovšem s několika výjimkami. Jednou bylo zachování §5 vládního nařízení č. 97/1939, který (nově jako §6) umožňoval zakázat spolek, jehož schválení by nebylo ve veřejném zájmu.

Převrat v roce 1948 předznamenal změny ve spolkovém životě, které získaly právní rámec 12.7.1951 v *zákoně č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních*. Ten definitivně ukončil platnost zákona z roku 1867, který jsme zmínili výše.

Termín „dobrovolné organizace“, který nahradil spolky, je definován jako „organizace, v nichž se sdružuje lid, ... k uplatnění svých demokratických práv a tím k upevnění lidově demokratického zřízení a k podpoře úsilí o výstavbu socialismu.“³⁰ Ideálem bylo vytvořit jednotnou organizaci pro každý druh činnosti, která by měla celostátní působnost. Spolky, které doposud fungovaly podle předpisů zákona z roku 1867, měly možnost včlenit se do dobrovolné organizace nebo jiné podobné organizace. Zákon takovým spolkům nestanovoval žádný termín, do kterého by se musely začlenit do nějaké organizace, nebo zaniknout, stanovil ale, že spolky musí v rámci finančních opatření, která by šla nad rámec běžné správy, podléhat souhlasu krajského národního výboru, čímž je vlastně přesunul pod státní správu.

Tento zákon byl 29.9.1951 doplněn vyhláškou ministerstva vnitra č. 320/1951 Ú. l., o dobrovolných organizacích a shromážděních, která vstoupila v platnost současně s výše zmíněným zákonem, totiž 1.10.1951. Zde se říká, že „lid má svým sdružováním pomáhat uskutečnit přechod od kapitalismu k socialismu v nerozborné jednotě dělníků, rolníků a pracující inteligence.“³¹ Postupně začala komunistická vláda považovat staré spolky za přežitky a spolčování umožňovala jen v masových dobrovolných organizacích.

Po invazi sovětských vojsk v roce 1968 a následné „normalizaci“ byly vydány dva zákony, které upravovaly shromažďovací právo. Byly to *zákony č.126/1968 Sb., o některých přechodných opatřeních k upevnění veřejného pořádku*, který rozšířil škálu důvodů, proč rozpustit nebo zastavit činnost organizace a *č.128/1968 Sb., o Národní frontě*, který ustanovil, že „politicky a veřejně aktivní společenské organizace mohou fungovat pouze v rámci Národní fronty³² a jejich vyloučení z NF vede k zákazu činnosti.“³³

Posledním zákonem, který ovlivnil podobu spolčování za éry komunistického režimu, byl *zákon č. 116/1985 Sb., o podmínkách činnosti organizací s mezinárodním prvkem v ČSSR*, který umožnil spolčování zahraničních osob na území tehdejšího Československa (v praxi hlavně zahraničních studentů, kteří studovali u nás).

V listopadu a prosinci roku 1989 došlo k dění, které nazýváme Sametovou revolucí, pádu komunistického režimu a obnovení principů demokracie. Nařízením, která až dosud spolčování omezovala, bylo rázem učiněno zadost a 29.12.1989 byl zvolen prezidentem disident Václav Havel. Havel byl v době totality jedním z představitelů malé sféry občanské

společnosti (která byla samozřejmě ilegální), aktivním kritikem komunistického režimu a teoretikem občanské společnosti.

Už 27.3.1990 byly československým Federálním shromážděním přijaty zákony č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů a zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, které byly později novelizovány, a které platí dodnes. Zákon č. 83 nahradil starý pojem „spolek“ pojmem „sdružení“, který v sobě zahrnuje „spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby a jiná občanská sdružení, jakož i odborové organizace.“³⁴ Tento zákon je považován za nejliberálnější spolkový zákon, která naše země kdy v historii měla. Pouze vojákům v činné službě neumožňuje zakládat odbory a zakazuje následující formy sdružení:

- a) *„jejichž cílem je popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení, rozněcovat nenávisť a nesnášlivost z těchto důvodů, podporovat násilí, anebo jinak porušovat ústavu a zákony;*
- b) *b) která sledují dosahování svých cílů způsoby, které jsou v rozporu s ústavou a zákony;*
- c) *c) ozbrojená nebo s ozbrojenými složkami; za taková se nepovažují sdružení, jejichž členové drží nebo užívají střelné zbraně pro sportovní účely nebo k výkonu práva myslivosti.“*³⁵

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů byl již čtyřikrát novelizován v těchto novelách:

- 300/1990 Sb.
- 513/1991 Sb.
- 68/1993 Sb.
- 151/2002 Sb.

V dnešní době v České republice fungují čtyři podoby neziskových organizací. Jsou to občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy a církevní právnické osoby. Studentské spolky, kterými se v této práci zabývám, fungují většinou jako občanská sdružení.

6. Role studentů pražské univerzity ve vývoji české společnosti

„Ve studentstvu musí se jeviti všechny proudy hýbající hladinou společnosti. Je-li společnost zdravá, musí zvláště mladá její generace býti přístupnou všem novým myšlenkám a novým směrům, musí býti nositelkou a hlasatelkou nových ideí. Hůře jest, trpí-li národní společnost různými chorobami, zůstává-li pozadu ve všeobecném pokroku; pak trpí též mládež následky oněch chorob a místo aby držela krok s pokrokovým hnutím světovým, musí teprve pracně doháněti ostatní národy, které mílovými kroky spěchají kupředu.“ Těmito slovy se snažil obsáhnout provázanost studentstva a národně ohraničené society Tomáš (Garrigue) Masaryk v článku Z tábora studentského, připravovaného pro Časopis českého studentstva roku 1892.³⁶

Profesor T. G. Masaryk v době, kdy psal tento článek, působil na Filosofické fakultě tehdy Karlo-Ferdinandovy univerzity, která byla v roce 1882 rozdělena na německou a českou část. Jistě si uvědomoval, že budoucnost českého národního hnutí spočívá na bedrech inteligence a mladé generace. V době, kdy článek psal, byl nedávno zvoleným poslancem v Zemského sněmu. Možná chtěl apelovat na studenty, aby se nebáli pokroku a sami se chopili iniciativy, protože v té viděl budoucnost.

V této části se budu zabývat nejen studentskými spolky, ale také studenty, neboť v některých dobách neměli studentské spolky možnost formovat. Přesto zůstávaly důležitou složkou společnosti. „H. Marcuse ve vysokoškolských studentech a mladé inteligenci vidí novou svébytnou politickou sílu a dokonce samostatnou spol. třídu“³⁷, která má výrazný vliv na politickou a společenskou situaci státu. Na následujících stránkách se pokusím nastínit, jakou roli hráli studenti v běhu dějin.

6.1 Před rokem 1848

Pojďme se nyní ponořit o něco hlouběji do historie a řekněme si něco o zřízení Univerzity Karlovy.

Král Karel IV. nebyl první, kdo se snažil založit v Praze vysoké učení. Ještě před ním se o to pokoušel Karlův děd, Václav II. v roce 1294, který ale narazil na odpor české šlechty, a tak tento úkol „počkal“ až na mladého krále z rodu Lucemburků. Zakládající listina vydána dne 7.dubna 1348.

To byl pro celou střední Evropu zásadní počín, protože tato univerzita se stala první založenou na sever od Alp a na východ od Rýna. Neměla zde konkurenci a brzy se začali sjíždět studenti z okolních zemí. „Za necelá tři desetiletí od svého založení v roce 1348 se pražské *studium generale* stalo jednou z nejnavštěvovanějších evropských univerzit. V osmdesátých letech 14. století se jen na jeho osamostatněné právnické univerzitě průměrná imatrikulace pohybovala kolem 140 studentů ročně.“³⁸ To není zrovna málo lidí, uvědomíme-li si, že celá Praha v tehdejší době čítala asi 40 000 obyvatel. Tito lidé se museli někde ubytovat, což, jak se ukázalo, byl jeden z nejpálčivějších problémů tehdejší univerzity. V Praze bylo postupně zřízeno několik kolejí, ale přesto kapacita nestačila. Ubytovat se mohli sotva mistři, natož studenti. Proto se postupně stávalo zvykem, že si studenti u svých vyučujících mistrů pronajímali tzv. *bursy*, tedy místa k přenocování. V Praze také vznikala síť studentských kolejí nebo domů pro chudé studenty, kde posluchači univerzity přebývali

Být studentem znamenalo opravdu skromné živoření, pokud tedy student nebyl z bohaté rodiny. „Například mistr Jan Hus míval jako student často hlad, hrách jedl lžící z chleba a i tu potom snědl. V mládí chtěl být knězem, aby získal dobré bydlo i roucho a aby byl lidmi ctěn. Nebránil se plné číši a rád hrával šachy.“³⁹ Tehdy se platilo za zkoušky, které byly poměrně drahé. Studenti v té době nemuseli nutně dosáhnout na magisterský titul a mohli odejít ze školy pouze jako bakaláři, tedy absolventi *trivia*⁴⁰. Poté hledali své uplatnění buď jako soukromí učitelé například na šlechtických dvorech, ve městech nebo v okolí klášterů.

Postavení univerzity, a tedy i studentů a mistrů, se zhoršilo během husitských válek, kdy hromadně odešlo velké množství studentů do bezpečnějších částí střední Evropy, kde byly za oněch 70 let od vzniku pražské univerzity zřízeny další vysoké školy (např. Vídeň a Krakov). V roce 1419 po smrti Václava IV univerzita ztratila královskou ochranu. Během 15. století se z univerzity stává spíše univerzita zemská, tedy s působností hlavně pro Čechy a přilehlé části dnešního Německa a Polska. V roce 1556 povolal Ferdinand I. Habsburský do země Jezuity. Ti se usadili na místě dnešního Klementina a král Matyáš Habsburský povýšil jejich akademii v roce 1616 na univerzitu.

Po husitských válkách se v českých zemích naplno projevila rytířská kultura, která v jiných částech Evropy už opadala. V Čechách však převládala ještě na konci 16. století, a tak se stala i nedílnou součástí studentského života. Studenti se ve svém volnu i pod vedením učitelů cvičili v šermu. Byly zřízeny akademické legie, které většinou (až na léta 1848 a 1849) bojovaly za panovníka na habsburském trůně. Akademické legie se objevovaly po celé Evropě a vedle občanské domobrany patřily ke koloritu společnosti té doby.

V roce 1639 bránili studenti pražských vysokých škol spolu s vojáky Prahu proti švédským vojskům. Podruhé se proti stejnému vojsku postavili na samém konci třicetileté války v roce 1648. Vyobrazení scény z bojů je také znázorněno v zrcadlovém bludišti na Petříně. Císař Ferdinand III. bojující studenty ocenil a udělil akademickým legiím právo vlastnit bojové standarty.

V době pobělohorské, kdy už prakticky každá země měla svoji vlastní univerzitu, už nepřicházelo tolik studentů z dalekých krajů. K tomu přispěla i konfesionalizace univerzit, tedy „rozlišení náboženského zaměření pedagogických ústavů po nástupu reformace a rekatolizace“⁴¹, ke které došlo v několika dalších zemích. To způsobilo, že odborná úroveň škol ve střední Evropě byla prakticky srovnatelná a studenti tak vyhledávali univerzity, které byly blíže od místa jejich bydliště.

System kolejí a burs, který fungoval ve středověku, v průběhu 17. a 18. století zanikl. Studenti tedy hledali jiné možnosti ubytování, které našli hlavně ve šlechtických domácnostech, kde většinou také působili jako preceptoři a přivydělávali si tak něco na studia. „Život studentský se členil na dvě hlavní sféry. Tou první byla činnost bezprostředně související se školou a výukou (...), tou druhou pak oblast mimoškolní. Sem je třeba zařadit ještě povinnosti spjaté s průběhem výuky, (...), ale i šerm a různé sportovní hry, divadlo, deklamaci, aktivitu v náboženských bratrstvech a kongregacích, poskytování kondicí malým žáčkům, ale velký prostor zbýval i pro volnou zábavu, jež snad odnepaměti ke studentskému živlu patřila.“⁴²

Jezuité, ač historicky nejsou přijímaní v nejpozitivnějším světle, se v Praze zasloužili o mnoho tehdejších studentských slavností, zejména lodní slavnosti na Vltavě, kdy studenti na vyzdobených lodích představovali různé postavy z dějin a náboženství. Také se konala

divadelní představení, která probíhala hlavně v Karolinu. Ta měla tradici ještě před příchodem Jezuitů a tu si udržela i pod jejich vlivem. V době pobělohorské zažilo studentské divadlo nebývalý rozvoj a často byla studentská představení spojena s některými církevními a státními svátky. „Součástí představení provozovaných studenty býval i balet nebo pantomimické vločky, ale velmi důležitou roli hrála téměř vždy hudba.“⁴³ Studentské slavnosti ovšem začaly vadit Habsburským panovníkům a v roce 1754 to byla Marie Terezie, kdo zakázal v procesích trubky. Dále bylo omezeno církevní divadlo, kdy od roku 1764 mohlo být hráno pouze na konci školního roku a o pět let později bylo zakázáno úplně.

Hlavně na teologické fakultě Karlovy univerzity panovaly v 17. století jiné poměry. Jezuité předepsali nejezuitským studentům fakulty tzv. disciplíny, což bylo bičování (na památku utrpení Ježíše Krista). To se hojně používalo jako trestů při porušení řádu nebo při rvačkách. Studenti teologie také běžně pomáhali při chodu školy – „pomáhali v kuchyni, kde myli nádobí, hlavně cínové, štípali, nosili a skládali dříví, aby byla zásoba na zimu.“⁴⁴

V letech 1653 – 1726 budovali jezuité areál dnešního Klementina, které se na svou dobu stalo opravdovým centrem vzdělanosti. Byly zde vybudovány různé přednáškové sály, knihovní sál, dále zde fungovala tiskárna a knihovna – obě pro svoji dobu velice významné.

Jezuitský řád byl v roce 1773 za vlády Marie Terezie zrušen, a následkem toho skončily některé jezuity podporované studentské aktivity. Spolčování, hlavně univerzitních studentů, pokračovalo dál a začalo být výrazné i mezi občany ve městech, a tak se postupně dostalo do hledáčku panovníků. Jak jsme zmínili výše, v roce 1764 byl vydán příkaz, že nové spolky nemohou vzniknout bez souhlasu panovníka. Přesto za osvícenského absolutismu vznikají různé učené společnosti. V Olomouci, a to už v roce 1747, vznikla na českém území první učená společnost Societas incognitorum, která ale fungovala pouhé čtyři roky. „Na počátku 70. let byla založena přímo v Praze soukromá Učená společnost, předchůdkyně Královské české společnosti nauk.“⁴⁵ Vznikaly také studentské spolky, které byly většinou zaměřené na konkrétní činnost, např. šermířské studentské spolky.

V době Napoleonských válek se opět dostaly ke slovu akademické legie. Ty byly sice povolány do zbraně, nakonec ale skončily jen u cvičení, protože se vojsko Praze naštěstí vyhnulo. Po Napoleonských válkách však byly studentské spolky zakazovány, protože v nich

byla spatřována hrozba pro vládnoucí vrstvy. Situace se začala uvolňovat od roku 1843, kdy byl vydán první spolkový zákon (viz výše).

6.2 Revoluční roky 1848 a 1849

Revoluční rok 1848 by se dal v Habsburské monarchii přirovnat výbuchu nálože emocí, které se hromadily po dlouhá čtyři desetiletí Metternichovského absolutismu. Společenské napětí stoupalo také z dalších důvodů. Rakousko se dostalo do dlouhé hospodářské krize, kterou navíc umocnila neúroda, která byla hned tři roky po sobě, mezi lety 1845 – 47. Stoupala nespokojenost lidí s režimem a vše se vyostřilo ve vlnu revolučních povstání, které ochromily rakouskou monarchii. Vlna povstání odstartovala 22.2.1848 ve Francii a rozlila se celou Evropou. Pojďme se ale soustředit hlavně na to, co se dělo v Praze a jakou roli zde sehráli studenti.

Před rokem 1848 studovala na univerzitě už také velká část studentů, kteří pocházeli z nižších a středních vrstev společnosti a dlouho trvající hospodářská krize v kombinaci s neúrodou pouze prohlubovala radikálnost jejich smýšlení. Ještě před rokem 1848 začaly fungovat tajné spolky, mezi které se zařadil česko-německý studentský spolek Repeal, který, jak uvidíme, sehrál v dějinách Čech nemalou roli.

V Praze začal rok 1848 relativně poklidně, ale velice brzy se to mělo změnit. Na společnost, a to nejen na tu Českou, působil jako rozbuška výsledek revoluce ve Francii, kdy pouhé tři dny po povstání vyhlásili republiku. Česká společnost stále žila národním obrozením, které pomalu, ale jistě dospívalo do fáze, kdy bylo třeba stanovit jasné politické požadavky pro český národ. Převrat ve Francii působil jako živá voda, která oživila snahy českých studentů a intelektuálů změnit běh vývoje společnosti.

Dne 11. března se uskutečnila schůze ve Svatováclavských lázních v Praze, kterou inicioval studentský spolek Repeal. Svatováclavská schůze, jak byla později nazývána, byla „první veřejná politická schůze v českých dějinách, požadující občanské svobody, zrovnoprávnění češtiny s němčinou i některá sociální opatření.“⁴⁶ 11. března také dostali studenti z Vídně zprávu od českého studenta Vojty Náprstka, který upozorňoval na to, že tamní studenti sestavují petici císaři a podněcoval české studenty, aby se nenechali

předstihnout a napsali vlastní petici. Z toho důvodu se studenti sešli 14. března v Klementinu a petici vypracovali. Hned 15. března 1848 se v aule Karolína uskutečnilo další studentské shromáždění, které inicioval Josef Václav Frič. Na schůzi byla petici dána konečná podoba a následně byla podepsána. Ke studentům do Karolína také dorazila zpráva o tom, že byla oficiálně zrušena cenzura, což vzbudilo vlnu nadšení. Následující den byla petice předána akademickému senátu, který se k této připojil. Akademická obec se tak přidala k občanské iniciativě a společně požadovaly kroky, které měly vést ke zřízení demokracie.

V petici studentů se objevily osobité požadavky – zrovnoprávnit při výuce na tehdy ještě německojazyčné univerzitě češtinu s němčinou a spojení techniky s pražskou univerzitou. Dalšího dne, tedy 16. března 1848 byly ustaveny čtyři kohorty studentské legie. Během několika týdnů se rozrostly na 3600 mužů, přičemž necelou polovinu tvořili studenti tehdejšího vysokého učení technického.

27. března přivezla z Vídně navrátilivší se deputace. Studentům bylo slíbeno pouze to, že se změní studijní plány. 28. března po vystoupení studentů však zemský prezident studentům všechny body petice, až na připojení techniky, schválil. Učinil tak na základě rozhodnutí vlády, která již dříve podobné ústupky povolila studentům ve Vídni.

Rok 1848 byl velice významným rokem pro českou univerzitu, jelikož 7. dubna 1848 uplynulo 500 let od jejího založení. Univerzita chystala velkolepé oslavy, které však byly z velké části revolučním děním zastíněny. Plánované slavnosti byly kvůli revolučním událostem přesunuty na říjen a plánované odhalení pomníku Karla IV. na Křížovnickém náměstí také.

Revoluční dění však pokračovalo dál. S tím bylo spojené i masové zakládání studentských spolků. K tradici studentských spolků té doby patřila tradice stejnokrojů, kterými se od sebe studenti vzájemně lišili. Němečtí studenti byli pověstní svými bílými podkolenkami. Čeští studenti volili stejnokroje v barvách slovanské trikolóry, doplněné kokardy. Mezi nejvýznamnější české spolky patřila Slavia, která byla výrazně národně zaměřená. Dalšími spolky byly Praga, Lotos, Moldavie a další šermířské a jiné oborové spolky. Dvě kohorty studentské legie, filosofická a technická, si za svůj velící jazyk zvolili češtinu.

Čeští studenti zpočátku proklamovali věrnost panovníkovi, ale když Vídeň zasáhla v půli května druhá vlna revolučních bouří, byli na vahách, zda zachovat loajalitu panovníkovi, který byl svým dvorem „uklizen“ do Innsbrucku, nebo zda se přiklonit na stranu rebelujících obyvatel Vídně.

V Praze vrcholili přípravy na Slovanský sjezd a některé studentské spolky, hlavně ovšem Slavie, se začaly radikalizovat. V červnu Slavia požádala o více zbraní pro studentské legie, což bylo pochopitelně odmítnuto. 11. června se na dnešním Václavském náměstí konala v rámci Slovanského sjezdu mše, ze které pak vyrazil průvod Prahou. Bohužel pro Čechy se průvodu zmocnili radikální studenti a započali tzv. Svatodušní bouře v Praze. Studentské povstání zhatilo plány politikům a pro Prahu mělo kruté následky. Byl vyhlášen stav obležení, Praha byla bombardována děly generála Windishgrätze a studentské povstání bylo potlačeno.

Revoluci však ještě nebyl konec. Když byl 20. července zrušen stav obležení nad Prahou, čeští studenti navázali styky se studenty ve Vídni. V říjnu pak mělo dojít k oslavám vzniku univerzity, ale nakonec se neuskutečnily. Postupně také byly omezovány svobody studentů a v lednu roku 1849 byla oficiálně rozpuštěna studentská legie.

V květnu 1849 mělo následovat poslední vzepření. V březnu totiž pobýval v Praze Michail Bakunin, který „agitoval pro „totální revoluci“ v Evropě.“⁴⁷. Pražští studenti na jeho výzvy slyšeli. V Drážďanech došlo k povstání 3. května 1849 a pražská tajná policie se rychle dovtípila. „V noci z 9. na 10. května pozatýkala pražská radikály a byl vyhlášen výjimečný stav. Revoluce byla definitivně poražena, většina studentských spolků rozpuštěna a následovaly procesy se zatčenými studenty.“⁴⁸

6.3 Formování českého státu

Na konci července 1849 byl ze ministra kultu a vyučování vybrán hrabě Lev Thun, za jehož působení v úřadě bylo přeorganizováno vyučování a fungování univerzit. Reformou školství, kterou Thun provedl, se dostalo vysokým školám větší svobody a také profesori se dočkali zlepšení svého postavení. Zlepšila se celková úroveň vysokých škol a spolu s tím se zlepšily podmínky pro vědeckou činnost pedagogů, na kterou nyní byl kladen větší důraz.

Němčina na univerzitách opět nabývala na síle, což se ovšem českým studentům nezamlouvalo. V okolních zemích se navíc začaly stále více prosazovat národní univerzity, které učily v jazyce dané země a českým studentům začínalo postavení jejich jazyka vadit. Během 50. a 60. let postupně rostla nevraživost mezi Čechy a Němci a v roce 1867, kdy byl vydán nový spolkový zákon, který po dlouhé době nechal vystoupit studentské spolky z ilegality, se tento fakt projevil naplno. Vznikající spolky se začaly více jazykově diferencovat, později, zejména kvůli rostoucí nevraživosti vůči židům, se diferencovaly také rasově.

Byly zakládány spolky, jejichž tradice přetrvala až do dnešních dnů: byl založen Spolek mediků českých, právnický spolek Všehrd, Historický klub, Spolek českých chemiků a další oborové spolky. Akademický čtenářský spolek, kterému se jako jedinému českému spolku podařilo přežít éru neoabsolutismu, hrál velkou roli na poli literatury. Pro studenty byly významné hlavně jeho Kalendáře českého studentstva. Od 70. let začíná vydávat knihy právnický spolek Všehrd, který postupně získá velký publikační vliv.

Za zmínku také stojí tradice studentských plesů. První doložený ples českých mediků je doložen z 30.ledna 1861 a byl uspořádán na pražském Žofíně. Postupně se přidávaly další fakulty a studenti hlavně lékařské a právnické fakulty se předháněli o to, čí ples bude skvostnější. „Každoročně se medické taneční zábavy začaly pořádat od roku 1871.“⁴⁹ Ty se s malými přestávkami v období války konají dodnes. Plesy nutně patřily ke koloritu tehdejší doby, kdy se nevraživost mezi Čechy a Němci dále vyostřovala.

V roce 1882 došlo k rozdělení univerzity na českou a německou část, což znamenalo pro pedagogy možnost výběru, na kterou část univerzity se vydají. Jako první byly rozděleny právnická a filosofická fakulta, v roce 1883 následovala fakulta lékařská a na teologii došlo k rozdělení až v roce 1891. Za deset let od rozdělení univerzit převyšoval počet českých studentů dvojnásobně studenty německé. V roce 1997 na Filosofické fakultě začaly studovat také ženy. O tři roky později byly přijaty také na medicínu.

Situace studentů a jejich podmínky pro studium se značně zlepšovaly. Napomohly k tomu i studentské nadace, které přispívaly na ubytování a studia nejen těm, kdo byli z nuzných poměrů. Jak uvádí Marie Dohnalová, „České země měly největší počet studentských nadací ze všech zemí podunajské monarchie. Na konci roku 1891 jih bylo 933, na konci roku 1893

dosáhl jejich počet více než tisíce.“⁵⁰ Ke zlepšení podmínek ubytování asi největší měrou přispěla Nadace Josefa, Marie a Zdenky Hlávkových, což je mimochodem nejstarší česká nadace, která fungovala i za éry komunismu. V roce 1904 byly postaveny Hlávkovy koleje, které systém ubytování změnilo nevídaným způsobem. Byly to první koleje, kde bylo ubytováno v moderně zařízených pokojích 211 studentů, kteří měli pobyt zdarma. Hlávka dbal na to, aby studenti pocházeli z chudých poměrů a aby měli dobrý prospěch. Ubytování získal student vždy na semestr a pak musel podat novou žádost, která závisela také na výsledcích dosažených při zkouškách.

Velký vliv na české studenty měl také Tomáš Garrigue Masaryk, který v roce 1883 stanul v čele nového časopisu Atheneum. Masaryk studenty v článkách vybízel k odpoutání se ze závislosti na německé vědě a k překládání zahraniční literatury. Jeho články studenty povzbudili a inspirovaly mladé odborníky. Masaryk se dále proslavil sporem o Rukopisy, i když proti němu stálo mnoho těch, kteří věřili v jejich pravost.

V 90. letech se studentské spolky začaly politicky štěpit na tři proudy: (1) pokrokoví socialisté, kteří se klaněli k Marxistům a sociální demokracii, (2) státoprávní radikálové, kteří se klonili k nacionalistickému křídlu mladočechů a (3) radikálně pokrokový směr, jehož někteří členové pak splynuli s národně sociální politickou stranou. Studentské spolky se dále radikalizovaly v průběhu prvního desetiletí 20. století.

V roce 1904 vznikl Svaz českého studentstva, který se pak aktivně podílel na snahách prosadit všeobecné, přímé, rovné a tajné hlasovací právo.

Zpráva o sarajevském atentátu, který se stal předznamenáním 1. světové války, přišla na konci semestru. Na studenty mělo pozdější dění životní dopad, jelikož během dvou let narukovaly necelé tři tisíce studentů do armády. Za války ovšem narostl počet žen na univerzitě, což pomohlo profesorům, jejichž platy se odvíjeli také od počtu studentů, kteří u nich skládali zkoušky. Z univerzity krom studentů odešlo do války také velké množství učitelů – lékařů, kterých bylo na frontě třeba.

Univerzita se pak dočkala velkého rozvoje až v prvních letech nové a samostatné Československé republiky.

6.4 První republika a okupace

Po skončení 1. světové války se změnilo mnohé. Předně se od 17. ledna 1919 změnil název z Karlo-Ferdinandovy univerzity na název Univerzita Karlova. Také byla vydána žádost o zřízení univerzity v Brně, které se mělo dostat názvu Masarykova univerzita a univerzity v Bratislavě, která dostala jméno po Komenském. Pro univerzitu bylo významné, že jí byly přiřknuty historické insignie, knihy, archiv a také Karolinum do konečného vlastnictví. Do českých zemí se také vrátili studenti z ostatních univerzit, které se po pádu monarchie ocitli v zahraničí.

Německá univerzita v Praze se dostala do svízelného postavení, neboť se stala jedinou menšinovou univerzitou ve střední Evropě a v tomto postavení se necítila nejlépe. O jejím názvu po přejmenování české univerzity mělo být rozhodnuto v pozdějších letech.

Úplně se otevřely dveře na univerzitu ženám, které mohly začít studovat práva. V roce 1920 se od Filosofické fakulty odtrhla přírodovědecká katedra a založila vlastní fakultu. Během prvního desetiletí byly rozestavěny, nebo postaveny také nové budovy pro většinu fakult: v roce 1921 došlo k otevření Hlávka ústavu na Albertově, v roce 1926 byl dostavěn Purkyňův ústav, o rok později byla otevřena nová budova teologické fakulty a do budov, kde je najdeme dodnes, se stěhovali také právníci a filosofové (1929).

Studenti po vzniku republiky hromadně zakládali nové spolky, jejichž činnost byla z části ochromena odlivem studentů na frontu během války. Po válce studentů přibývalo, „v zimním semestru 1920/21 již počet univerzitních posluchačů dosáhl 8 951“⁵¹. Takové množství studentů mělo v Praze problém se ubytovat. Za přispění prezidenta byly zřízeny Masarykovy koleje na Hradčanech, koleje na Albertově a Štefánikova kolej pro studenty ze Slovenska. V roce 1922 inicioval Studentský svaz výstavbu dřevěných studentských domků na Letné.

Studentské spolky, které se začaly ještě více odlišovat svým politickým směřením, vydávaly mnohé studentské časopisy a věstníky. Studenti se hromadně vydali cestou levice a na síle získávali také komunisti. Byla založena česká část YMCA⁵², a další spolky.

Rostly spory mezi českými a zahraničními studenty. V roce 1929 protestovali medicí proti velkému počtu cizinců na Lékařské fakultě, který dosahoval téměř poloviny a požadovali stanovení jejich maximálního počtu. Studentstva a také celé univerzity se dotkla finanční krize na začátku 30. let. Objevily se problémy s financováním a byly omezeny investice, načež doplatila stavba tzv. Akademického domu, který měl stanout naproti budově Právnické fakulty.

Ve 30. letech byly cítit změny nálady mezi německými studenty. Prvně se přihlásila Německá univerzita, že i ona má historické právo užívat titul Karlova, akademický senát však jejím požadavkům nevyšel vstříc. Mezi studenty také stoupaly protižidovské nálady.

Když došlo k podpisu Mnichovské smlouvy, situace na univerzitách se rapidně zhoršila. Z českých škol byli vyloučeni židovští pedagogové a penzijní věk profesorů byl snížen na 65 let, následkem čehož byla nucena celá jedna třetina profesorů Fakulty lékařské odejít na odpočinek. Studenti německé univerzity provokovali studenty české a zasazovali bolestné rány pošramocnému českému sebevědomí. Už 10. března 1939, tedy 6 dní před příjezdem Hitlera, vyvěsili v Karolinu německou říšskou vlajku se svastikou. Po zřízení protektorátu Hitler rozkázal předat historické insignie, archivy a Karolinum Německé univerzitě a dokonat tak potupu českého národa.

V dalších měsících roku 1939 se množily protesty proti německé okupaci a na výročí vzniku samostatného Československa 28. října nabraly masového měřítko. Celá země protestovala proti okupaci. Při rozhánění demonstrací se střílelo a 11. listopadu prohrál svůj boj o život následkem tohoto zásahu Jan Opletal, student Lékařské fakulty. Jeho pohřeb 15. listopadu se změnil v mohutnou protiněmeckou demonstraci, která požadovala obnovu samostatného Československa. Studenty rozháněli příslušníci SS a policie. 17. listopadu Němci provedli odvetnou akci a na rozkaz Hitlera byly zavřeny všechny české vysoké školy. Studentští předáci byli zatčeni a popraveni a dalších 1200 studentů bylo odvečeno do koncentračních táborů. Díky krokům, které učinil prezident Hácha byli někteří studenti propuštěni, většina však v koncentračních táborech strávila přibližně dva roky a propuštěna byla až v roce 1942.

Do konce války tedy fungovaly pouze školy německé. Čeští studenti, kteří nebyli odvečeni do koncentračních táborů, buď uprchli a bojovali v zahraničí za opětovné

osvobození republiky, nebo byli v průběhu války nuceni v rámci „totálního nasazení“ pracovat v německých továrnách.

Během války byl organizován i další studentský odboj, který zde nebudu dále popisovat. Před koncem války se studentský odboj zformoval do Studentského národního výboru (dále jen SNV), který „po vypuknutí povstání vystoupil jako nejlépe připravená a organizovaná skupina studentů.“⁵³ Ve vedení SNV se sešli členové vedení předválečných studentských spolků, které sympatizovaly s komunistickým a sociálnědemokratickým politickým proudem.

Po skončení bojů se ihned začalo pracovat na obnově českých vysokých škol. Učitelé nacházeli svá pracoviště značně poničená, lékaři se museli vyrovnat s přítomností německých lékařů a personálů na klinikách, některá pracoviště byla zcela zničená. Studenti, kteří se na výzvu SNV organizovali ve studentských legiích, pomáhali s obnovou vysokých škol. SNV také dostal na starosti hlídání budov, které patřily univerzitě a následně se stal hlavním organizátorem studentů při obnovách škod. Podílel se také na zrušení všech poplatků, které byly se studii spojené a dokonce žádal tzv. studentské platy.

Studenti organizovali brigády, které měly postupně přispět k obnově univerzitních budov, posléze tak k obnově některých dalších budov. Idea těchto brigád se pak zalíbila komunistickému režimu, který je organizoval během (v té době ještě neočekávaných) let totality.

Všeobecně panovalo nadšení z nabyté svobody a studenti i učitelé se snažili, aby bylo možné co nejdříve obnovit přednášky. Posluchárny však byly tak zdecimovány válkou, že je nebylo možné použít, proto se zpočátku přednášelo například v pražské Lucerně, v kinech a divadlech. 1. června začal na vysokých školách mimořádný letní semestr a v listopadu 1945 se konal velký mezinárodní studentský kongres, kde byly oficiálně připomenuty události ze 17. listopadu 1939.

Ze začátku se zdálo, že komunisté mají velkou podporu i mezi studenty, ale nebylo tomu tak. Komunističtí studenti ovládali po konci války vedení Svazu vysokoškolských studentů, ale již první volby přispěli k tomu, že zde většinu ztratili. V roce 1946 se konaly parlamentní volby, které ale komunistická strana vyhrála. Komunisté však v následujícím roce na univerzitě spíše svůj vliv ztratili, když byl zvolen novým rektorem prof. Karel Engliš. Vysoké

školy ostatně byly jedním z mála míst, kde komunisté naráželi na odpor, což se projevilo zejména po únorovém převratu. Vysokoškolští studenti uspořádali průvod Prahou, což byl jeden z nejvýznamnějších protestů únorového převratu. 23. února studenti uspořádali další průvod, jehož delegace se setkala s prezidentem Benešem a vyjadřovali mu podporu.

Ovšem prokomunističtí studenti také rozehráli svou partii a začali vystupovat jako řídicí orgány vysokých škol (namísto akademických senátů) a některé své odpůrce z vedení školy vyloučili. Následně bylo vydáno nařízení, podle kterého museli studenti vyplnit dotazník o své politické příslušnosti. Aktivní odpůrci komunismu a příznivci jejich oponentů byli ze škol vylučováni. V zimě 1949 došlo k dalším čistkám, při kterých bylo vyloučeno z Právnické fakulty Univerzity Karlovy 42,4% (1400) studentů. Od jara 1949 pak byli noví uchazeči vybíráni pomocí přijímacích zkoušek, které do té doby nebyly běžné (na univerzitu se mohl zapsat každý absolvent střední školy). Začala léta nesvobody...

6.5 Čtyřicet let totality

18. května 1950 byl schválen zákon č. 58/1950 Sb., o vysokých školách, podle kterého ztratily vysoké školy veškerou svobodu a byly zcela podřízeny Ministerstvu školství, které zavedlo povinné studijní plány. Rok 1951 znamenal začátek konce pro české spolky obecně. Následkem zákona č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních. Spolky sice nebyly oficiálně zrušeny, bylo však nařízeno, že se musí přidružit k národní organizaci, což fakticky znamenalo jejich zánik.

Konec studijní svobody na vysokých školách byl spojen také s „obměnou“ pedagogů. Pro režim nepohodlní odborníci byli nuceni z univerzity odejít a běda bylo tomu, kdo se odhodlal protestovat. Vyloučení studenti neměli možnost se na studia vrátit a navíc byli nuceni pracovat v dělnických profesích, kde jejich nabyté vědomosti nemohly nalézt uplatnění.

Situace se poněkud uvolnila v roce 1956, kdy po Stalinově smrti byla poprvé vyslovena kritika jeho režimu na půdě Sovětské komunistické strany. Do té doby neochvějná víra v komunismus utrpěla první šrám. Studenti využili situace a v dubnu byla vyslovena kritika komunismu na sjezdu spisovatelů a byly vyvolány diskuse o přílišném zásahu komunismu do školství. Postupně se vládnoucí straně podařilo diskuse umlčet, ale nikoliv na dlouhou dobu.

V roce 1966 byla částečně obnovena autonomie škol, kam se mohli vrátit někteří pedagogové. Když přišlo Pražské jaro, opět to byli studenti, kteří se snažili dosáhnout největších změn. Na konci února 1968 založili studenti Filosofické fakulty Akademickou radu studentů. a v dubnu tzv. Pražský studentský parlament. Studenti se stávali aktivními také v politickém životě, když začali podporovat bývalého ministra školství Císaře při jeho kandidatuře na prezidenta.

Otevřely se také hranice a studenti mohli poprvé za dlouhou dobu vycestovat do zahraničí, což mnozí využili ke studiu a práci v západní Evropě. O to bolestněji pak vyzněla invaze vojsk zemí Varšavské smlouvy 21. srpna 1968. Konaly se velké demonstrace a studenti hájili své nově nabyté svobody. 18. listopadu pak vstoupili studenti do okupační stávky, kdy požadovali dodržování lidských práv a svobody shromažďování a spolčování.

16. ledna 1969 otřásla studenty i širokou veřejností zpráva o Janu Palachovi, který se na protest proti okupaci polil hořlavinou a upálil. Jeho pohřeb se stal velkou manifestací za obnovení dosažených svobod. Jenže komunisté pomalu prosazovali svoji politiku normalizace a studentům byly postupně opět sebrány veškeré svobody. Během sedmdesátých let se odpor z vysokých škol pomalu vytrácel, studenti však nikdy nebyli zcela pro zachování režimu.

V polovině 80. let, kdy přišla nová generace a na následky roku 68 se pomalu zapomínalo. Studenti opět projevíli zájem o získání svobody. Události Palachova týdne v roce 1989 jen předznamenaly pomalu se blížící pád komunismu, i když ještě nebylo nic jisté. Další velké demonstrace, kdy se režim zapotácel, se konaly 21.srpna a 28. října 1989. Následovaly demonstrace 10. a 14. listopadu, a když 17. listopadu napadla studenty na Národní třídě policie, reakce veřejnosti na sebe nenechala dlouho čekat...

6.6 Listopad 1989 a obnovení demokracie

Široká veřejnost projevila rozhořčení nad násilným zásahem proti studentům a již 18. listopadu se začaly na vysokých školách organizovat stávkové výbory, které podpořili herci v divadlech i mnozí další. Proti režimu se začali vyjadřovat také členové KSČ. O den později bylo založeno Občanské fórum a na 27. listopadu vyhlášena generální stávka. Od

pondělí 20. listopadu probíhala stávka ve většině pražských škol a na Václavském náměstí se sešlo až 150 000 lidí. V úterý poprvé zazněly klíče. V dalších dnech počet protestujících narůstal, konaly se koncerty a v den generální stávky 27. listopadu se sešlo mezi 250 000 a 300 000 lidmi na Václavském náměstí. Do stávky se zapojilo 75% občanů.

Situace pak nabrala rychlejší spád, na který komunistická strana již nenašla odpověď a 29. prosince 1989 byl zvolen za nového prezidenta Václav Havel.

Studenti, kteří sehráli úvodní roli v pádu komunismu, slavili vítězství. Během roku 1990 došlo k reformám škol, znovunabytí svobody studia a byl schválen nový spolkový zákon. Během tohoto roku obnovily činnost i některé studentské spolky, které se odkázaly k tradici svých předchůdců v éře první republiky. Po dlouhých padesáti letech se začínalo tam, kde se skončilo v roce 1938.

7 Studentské spolky na humanitních fakultách UK v 21. století

V předchozí části jsme zhruba zmapovali, jaký byl vývoj Univerzity Karlovy a jejího studentstva v historických i nedávných dobách. Nyní se podíváme na Filosofickou fakultu, Právnickou fakultu, Fakultu sociálních věd a na Fakultu humanitních studií na konci prvního desetiletí 21. století, kdy zde studentské spolky vzkvétají a ukazují tak na příznivý stav občanské společnosti, kterou lze považovat za ukazatel demokratičnosti České republiky.

7.1 Metodologie

V této části práce se zaměřuji na zkoumání studentských spolků na čtyřech fakultách Univerzity Karlovy: Filosofické fakultě, Právnické fakultě, Fakultě sociálních věd a Fakultě humanitních studií. Z důvodu vymezení užšího pole pro zkoumání studentských aktivit se ve výzkumu zaměřuji pouze na humanitní a společenskovední fakulty UK. Zvolena byla tedy oblast spíše homogenní (z hlediska předmětů studia), která umožní detailnější srovnání. Stranou tak zůstává studentský spolkový život na fakultách technických, přírodovědných a lékařských.

Filosofická fakulta a Právnická fakulta zastupují původní fakulty UK, které mají již 662 let dlouhou historii. I přes různá období, kdy byly studentské svobody omezeny mocí státu, zde mají studentské spolky velice dlouhou tradici. Fakulty se od sebe liší typem studia: zatímco na Právnické fakultě je jeden magisterský obor, který studují všichni studenti, na Filosofické fakultě je přes 150 oborů a studenti nemají tolik možností se vzájemně potkat na jednotlivých přednáškách

Fakulta sociálních věd existuje od roku 1990, je tedy relativně mladá. Navazuje sice na Fakultu žurnalistiky, ta ovšem v dobách minulého režimu nezahrnovala jiné obory. Dnes se FSV skládá z pěti institutů, které fungují v oddělených budovách, studenti tedy mají menší možnost se vzájemně potkat.

Fakulta humanitních studií je nejmladší fakultou UK. Navazuje sice na činnost Institutu základů vzdělanosti, ale sama byla založena až v roce 2000. Stejně jako na Právnické fakultě je zde jediný, v tomto případě bakalářský obor, ale studium je velice specifické, kdy prakticky každý student má jiné studijní kurikulum. Studenti magisterských oborů již mají přesně stanovenou výuku, některé katedry však sídlí na odlišných budovách, než studenti bakalářského oboru studia.

Z tohoto hlediska je mým cílem popsat a porovnat aktivity studentů na jednotlivých fakultách mezi sebou.

Výzkum je postaven převážně na analýze dokumentů, kterou doplňují polostrukturované rozhovory se zástupci studentských spolků.

V rámci výzkumu byly analyzovány převážně internetové zdroje, tedy webové stránky spolků a fakult a články studentských časopisů. Pro doplnění a upřesnění byly se zástupci studentských spolků provedeny polostrukturované rozhovory. Pro rozhovor byli osloveni zástupci z každého spolku (z řad aktivních členů)⁵⁴, ale rozhovory se nepodařilo uskutečnit se zástupci všech studentských spolků. Celkem bylo vedeno 6 rozhovorů. Interviewované osoby souhlasily s tím, aby jimi poskytnuté údaje byly v práci uvedeny, a měly také možnost překontrolovat napsané texty, které jim byly zaslány prostřednictvím e-mailu k autorizaci.

Výzkum má spíše deskriptivní charakter. Jeho cílem je popsat, jak dlouho spolky na fakultách fungují, zmapovat činnost, kterou spolky provozují, popsat cíle, ke kterým směřují a zjistit, jakým způsobem je těchto cílů dosahováno.

Téma studentských spolků po roce 1990 je zatím neprobádané. Většina prací, které se tohoto tématu týkají, byly zpracovány nejpozději do roku 1990. Pouze mezi bakalářskými pracemi⁵⁵ můžeme najít některé práce, ty se ale zaměřují na srovnání postavení českých studentských spolků a studentských spolků v zahraničí a neposkytují ucelenější náhled na toto téma. Z toho hlediska se i převážně deskriptivní charakter výzkumu jeví jako přínosný.

7.2 Studentské spolky na Filosofické fakultě UK

7.2.1 Stručná historie fakulty

Filosofická fakulta University Karlovy je jednou ze čtyř původních fakult, které byly založeny za vlády krále Karla IV. dne 7. dubna 1348. Tehdy byla nazývána jako fakulta svobodných umění, nebo také jako fakulta artistická, kde se vyučovalo tzv. sedm svobodných umění: gramatika, rétorika, logika (trivium), aritmetika, geometrie, astronomie a hudba (quadrivium). Ve středověku bylo zvykem se před studiem na dalších fakultách (právnícké, lékařské a teologické) vzdělat na fakultě artistické, proto není divu, že se velice rychle stala nejpočetnější fakultou. Zpočátku se vyučovalo kombinací „dvou pedagogických forem, tj. čtenářského výkladu (lectio) a rozmluvy mezi učitelem a žákem (disputacio).“⁵⁶

V 17. století se fakultě začalo říkat filosofická. Na fakultě se postupně změnila výuka. V 17. století trvala výuka na filosofii „tři léta a zahrnovala obvyklé ročníky: logiku, fyziku, metafyziku.“⁵⁷ V té době platilo, že studium na filosofické fakultě musel absolvovat každý student univerzity, přičemž zde získal bakalářský titul.

V 19. století proběhly reformy filosofických studií, přičemž se s ohledem na vědecký pokrok postupně dospělo k názoru, že by se „fakulta měla postavit na roveň ostatním jako pracoviště pro teoretickou a výzkumnou práci v oborech přírodovědy, techniky a humanitních věd“⁵⁸. Nově se organizovala gymnázia, která měla postupně převzít přípravu pro vysokoškolské vzdělání v oborech svobodných umění. V roce 1824 bylo zkráceno studium ze tří na dva roky, jelikož se ozývaly silné kritické hlasy, že tříleté přestupové studium mezi gymnázií a vyššími fakultami je zbytečně dlouhé. Fakulta také sehrála důležitou roli v průběhu českého národního obrození, neboť učitelé, mezi kterými jmenujme, Bernarda Bolzana, Franze Exnera, či Františka Ladislava Čelakovského, měli velký vliv na pozdější velké osobnosti českých dějin, jako byl F. L. Rieger nebo Václav Hanka (rukopisy). Z pozdějších učitelů pak Miroslav Tyrš (zakladatel Sokola), Emil Frida (Jaroslav Vrchlický), F. X. Šalda a mnoho dalších.

Na začátku 20. století se mezi učiteli a studenty fakulty objevila jména těch, kteří v pozdějších dobách sehráli významnou úlohu při vzniku samostatného Československa. Ve 20. letech 20. století se z filosofické fakulty vydělila další dnešní fakulta, fakulta přírodovědná, a mnoho jejích původních učitelů se zapojilo do prvorepublikové vlády. V roce

1930 získala fakulta novou budovu na dnešním náměstí Jana Palacha. Budova byla postavena v letech 1924 – 1930 podle návrhu J. Sakaře. V roce 1939 byla jako součást Univerzity Karlovy fakulta uzavřena. „Po osvobození v roce 1945 zažila filozofická fakulta několik plodných let, která byla už v roce 1948 násilně ukončena nástupem komunistického režimu, po němž prestiž školy kvůli nucenému odchodu desítek vynikajících pedagogů a zavedení nesmyslných marxisticko-leninských předmětů rapidně poklesla.“⁵⁹ Během komunistického režimu fakulta podléhala, jako celá univerzita, dohledu státních úřadů. Nejvíce na fakultu upozornil v roce 1969 její student Jan Palach, který se na protest proti okupaci ze strany sovětských vojsk upálil. Palach na fakultě studoval historii a politickou ekonomii.

Po listopadu 1989 začala fakulta opět vyučovat, tentokrát bez nutnosti cenzury výuky. Dnes na fakultě studuje přibližně 8 000 studentů na více než 150 oborech. Fakulta je také známa tím, že vyučuje nejrůznější jazyky, např. jazyky indické (bengálštinu, sanskrt), východoasijské (japonština, čínština, korejština), ale také tibetštinu. Mezi hlavní obory, které se na fakultě vyučují, patří filosofie, historie a bohemistika, které mají také největší počty studentů.

7.2.2 POLIS

Na Ústavu politologie Filosofické fakulty působí sdružení POLIS. Sdružení vzniklo 10.3.1999 a jako cíl si zvolilo jednak pomáhat studentům politologie navazovat kontakty s institucemi a odbornou veřejností, jednak vytvářet „prostor pro svobodnou diskusi o současných českých i globálních společenských, politických a politologických otázkách, především ve formě přednášek a seminářů.“⁶⁰ K tomuto cíli sdružení postupuje pomocí pořádání diskusí, debat a konferencí, které se týkají aktuálních politických problémů jak Česka, tak celé Evropy.

Mezi hosty, kteří přijali pozvání mezi studenty, patří dlouhá řada osobností české politické scény. Za všechny můžeme uvést Martina Bursíka, Jiřího Paroubka, Alexandra Vondru, Janu Hybáškovou nebo Jiřího Šedivého. Na seznamu však figuruje mnoho dalších jmen. Z nejzajímavějších diskusí a přednášek uvádím například diskusi o radarové základně v Brdech, krajských volbách v roce 2008, válce v Iráku a mnoha dalších.

7.2.3 Studentská rada

Studentská rada Studentského fondu Filosofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Tak zní celý název sdružení, které na Filosofické fakultě působí již od pádu minulého režimu a klade si za cíl mj. zpříjemnit studentům cestu studii. Toho se snaží docílit komunikací s vedením fakulty, informováním studentů o dění chystaných akcích fakulty a také tím, že hájí zájmy studentů na fakultě. Studentská rada je výkonným orgánem Studentského fondu a již „od roku 2001 finančně podporuje projekty studentů FF UK s cílem podnítit jejich aktivitu a osvěžit život na fakultě.“⁶¹ Studenti FF UK mají tedy možnost požádat o finanční podporu na vlastní projekt a jeho uskutečněním přispět k pestrosti studentského života.

Mimo tuto činnost pořádá své vlastní projekty, mezi které se řadí koncerty, výstavy a představení. Dále organizuje vzpomenuť na Jana Palacha a na události 17. listopadu. Také se podílí na organizaci pražského Majálesu, tedy oslav příchodu máje a studentského života obecně. Ale Studentská rada organizuje i další akce:

Reprezentační ples FF UK

Studentská rada spolupořádá plesy Filosofické fakulty, které se poslední dva roky konaly v krásné budově Národního domu na Vinohradech. Plesy mají na fakultě dlouhou tradici a jsou pro studenty jednou z možností, jak se setkat s kolegy z nejrůznějších kateder.

Hudební klub a koncerty

Studentská rada organizovala několik koncertů osobností české hudby. Pro Filosofickou fakultu vystoupil Jaromír Nohavica nebo bratři Ebenové. V rámci Hudebního klubu je zájemcům také umožněno navštěvovat za zvýhodněnou vybrané koncerty České filharmonie a Symfonického orchestru hl. m. Prahy. Studentská rada jedná ještě o dalších možnostech zvýhodněného vstupného, které by mělo v budoucnu rozšířit nabídku i na jiné hudební žánry.

Divadelní a Filmový klub

Divadelní klub se také snaží umožnit studentům návštěvu divadla za „studentské“ ceny. Spolupracuje již s devíti pražskými divadly a stále se snaží svoji nabídku rozšířit. Studenti mají navíc možnost vyzvednout si objednané lístky v konzultačních hodinách přímo v kanceláři Studentské rady na Filosofické fakultě, nebo pak v pokladně divadla.

Filmový klub se naproti tomu koná přímo v budově Filosofické fakulty na Palachově náměstí, kde má zájemce každý týden v průběhu semestru možnost zdarma shlédnout film podle programu. Film je vždy krátce uveden, aby se divák dozvěděl pár zajímavostí z jiné oblasti, než jen ze svého studijního oboru.

Vzhůru do sklepů

Ve studentských sklepech v Celetné ulici⁶² se jedenkrát za měsíc konají setkání s českými umělci. Jedná se většinou o literární večery se známými i méně známými autory, ke které se přidávají písničkáři, zpěvačky a další umělci.

Útěky na desku

Pokud člověk patří mezi příznivce deskových her všeho druhu, je tento projekt určen právě jemu. Jednou za dva týdny je možné vyzkoušet si v budově Filosofické fakulty nejrůznější deskové hry, od starých po moderní a „utéct“ z kolotoče všedních starostí při hře s partou nadšenců. Student her neznalý se je zde může naučit a dále rozvíjet.

Další projekty

Studentská rada spolupracuje na dalších projektech, například se společností Anifest s.r.o pořádají pro zájemce ve studentských sklepech zdarma promítání animovaných filmů. Také pořádá nebo spolupřádá výstavy, ze kterých můžeme zmínit výstavu Okultění, což byla výstava studentských uměleckých děl, která byla vystavena v budově v Celetné ulici. Soutěž, která výstavě předchází, organizuje sdružení Culto.

7.2.4 Culto – asociace kulturních otázek

Občanské sdružení Culto bylo založeno v dubnu 2009 studenty magisterského oboru teorie kultury, který se vyučuje na Filosofické fakultě UK. Jako cíl si stanovilo zapojit své teoretické znalosti v praxi a zapojit do problematiky Kulturologie, tedy teorie kultury, širší veřejnost. Chce přispět k informování studentské i široké veřejnosti o myšlenkách kulturního relativismu a ukázat kultury v jejich rozmanitosti a jedinečnosti.

Činnost sdružení se větví na dvě oblasti. Culto pořádá kulturně-produkční akce a koncerty na straně jedné a přednášky o kulturních tématech na straně druhé. Mezi jejich projekty patří:

Párty na Hradě

Na podzim 2009 se konal v prostorách Martinského paláce v Praze večírek, během kterého proběhla mimo přivítání nových studentů také módní přehlídka, na které se předvedly krásné studentky Filosofické fakulty, či vystoupení tanečnicků. Culto plánuje v příštím roce tuto akci zopakovat.

Okultění

Okultění je soutěž a výstava studentských uměleckých děl, která má na Filosofické fakultě dlouhou tradici. Jeho cílem je přimět studenty k rozvoji fantazie při vymýšlení a realizaci statických uměleckých objektů. V rámci soutěžní části Okultění vybere odborná porota i veřejnost své vítěze, kterým se dostane dárků od sponzorů akce. V rámci druhé části projektu jsou vytvořená díla vystavena v prostorách studentských sklepů v Celetné.

7.2.5 Divadelní sdružení LVPA

Lupa je neformální skupina studentů latiny, kteří secvičují pohádková divadelní představení v latině. Skupina vznikla v prosinci roku 2006 a od té doby nacvičila několik představení. Cílem této skupiny je formou zábavných divadelních představení přiblížit latinu svému publiku. Jako první nacvičila Lupa pohádku Rubra Cuculla, tedy Červená Karkulka.

Za dobu své existence skupina secvičila pět různých her a sehrála je v několika reprízách v několika městech České republiky.

7.3 Studentské spolky na Právnické fakultě UK

Na Právnické fakultě momentálně fungují čtyři studentské spolky, které jsou z větší části oborovými spolky a jedna neformální studentská skupina. V dnešní době dochází na Právnické fakultě k zajímavému jevu, a to k přátelské konkurenci mezi studentskými spolky na úrovni pořádání různých projektů. Konkurenční boje ovšem také bývaly tvrdé, tyto doby jsou však již minulostí a ve spolupráci mezi spolky dochází ke schodě.

Právnická fakulta je také jedinou ze zkoumaných fakult, kde existují jasná pravidla pro spolupráci fakulty se studentskými spolky. Tyto pravidla jasně vymezují např. to, že spolky musí dodržovat akademické tradice a určují zástupce z vedení fakulty, s kterými mohou spolky jednat. Desatero, kterým se spolupráce fakulty se spolky řídí, je uvedeno v příloze č. 1.

7.3.1 Stručná historie fakulty

Právnická fakulta University Karlovy je jednou ze čtyř původních fakult, které byly založeny za vlády krále Karla IV. dne 7. dubna 1348. Právnická fakulta byla hned od začátku považována za prestižní. V roce 1372 se od stávající univerzity oddělila a až do roku 1419 figurovala jako samostatné vysoké učení, které však dotvářelo pražské *studium generale*.

V roce 1409 byl zrcadlově změněn poměr hlasů ve vedení univerzity, který byl do té doby 3:1 ve prospěch cizinců, ve prospěch Čechů. Z univerzity proto odházelo mnoho cizinců a vliv (nejen) Právnické fakulty upadal. Celá univerzita se stávala spíše domácí univerzitou, kde ubývalo cizinců.

V druhé polovině 15. století zde působil mistr Viktorin Kornel ze Všehrd, který vydal dílo *O práviech, o súdiech i o diskách země české knihy devatery*, což bylo pokrokové dílo, které významnou měrou sloužilo až do reforem, které provedla Marie Terezie.

V průběhu 16. století stoupala poptávka po školených právnících, kteří by mohli být zaměstnáni ve státních službách, především na soudech. Nejvíce byli právníci žádáni od zhruba poloviny 18. století. Roku 1622 se na právech přednášelo církevní právo, římské právo a městské právo⁶³. V roce 1638 bylo stanoveno, že Právnická fakulta s dalšími světskými fakulty bude spadat pod přímý dohled státu.

V roce 1810 bylo právnické studium přejmenováno na právnicko-politické studium, ale studium bylo stále zaměřeno primárně na studium práva. Vyučovalo se právo přirozené, státní, mezinárodní trestná, římské, církevní, soukromé, občanské obchodní a právo procesní. Jediné změny byly v prvním a čtvrtém, tehdy posledním ročníku. V prvním se vyučovala „statistika“, tedy tehdejší geografický, hospodářský a politický přehled světa, ve čtvrtém pak politické vědy.⁶⁴

Po roce 1848 dochází na celé univerzitě k pomalým změnám. Nejdůležitější změnou byla svoboda studia. V následujících letech se projeví reformy hraběte Thuna, které ovlivnily hlavně právní vědy a jeho reformy, díky kterým se pozvolna prosazoval právní pozitivismus, jsou patrné i do dneška.

V průběhu 19. století působilo na Právnické fakultě mnoho důležitých osobností. Za pedagogy jmenujme alespoň prof. Albína Bráfa a profesora Leopolda Heyrovského. Mezi významné absolventy se mohou počítat takové osobnosti, jako byl Karel Kramář, Julius Grégr a další. Práva studoval, ale nedokončil, také Josef Jungmann.

V roce 1929 se fakulta stěhovala z Karolina do nové budovy u Čechova mostu, kde sídlí dodnes. V letech komunistického režimu právnickou fakultu zasáhly, jako ostatně všechny vysoké školy, státní zásahy a většina předních pedagogů byla nucena odejít ze svých funkcí. Místo nich nastoupili neodborní učitelé, kteří sympatizovali s vládou. Během několika let se pedagogický sbor právnické fakulty obměnil natolik, že 90% učitelů bylo organizováno v KSČ.

Po listopadu 1989 došlo ke změnám, které studiu právní vědy opět navrátily prestiž a zvuk.

7.3.2 Všehrd – spolek českých právníků

Spolek Všehrd je nejstarší spolek na Právnické fakultě UK a řadí se k nejstarším studentským spolkům na našem území vůbec. Studenti Právnické fakulty, tehdy ještě Karlo-Ferdinandovy univerzity jej založili 21. ledna 1868, tedy v době, kdy byl rakouský císař František Josef I. na začátku devatenáctého roku svojí vlády. Studentské spolky byly do roku 1867 oficiálně zakázány, ale silná potřeba českých studentů scházet se a mluvit v českém jazyce byla na tehdejší německé univerzitě silnější. Snad proto také dosáhl spolek během jednoho roku na 150 členů.

Spolek velice brzy, v roce 1871, začal s vydavatelskou činností, kterou se v dalších letech také významnou měrou proslavil. První vydanou knihou bylo dílo Viktorina Kornela ze Všehrd "O práviech, o súdiech i o dskách země české knihy devatery". Do konce 19. století Všehrd vydal stovky knih, které sloužily hlavně českým studentům. Vliv vydavatelství ještě zesílil po rozdělení univerzity na německou a českou část v roce 1882 a dále pak v roce 1896, kdy začal vydávat také litografie. „Jelikož v roce 1906 valná hromada schválila, že litografie budou napříště prodávány pouze členům Všehrdu, vzrostl počet členů do rozměrů již více neopakovatelných. S nárůstem nákladu vzrostl i obrat a vydávání litografií se záhy stalo významným příjmem spolku. Např. jen v roce 1912 byla vydáno 123 děl. Z původně studentsky chudého spolku se na počátku století stává postupně bohatší a bohatší spolek, který koncem první republiky již svá aktiva držel v dluhopisech, hypotečních zástavních listech a akciích.“⁶⁵

Spolek ve své činnosti pokračoval v průběhu 1. světové války i po vzniku samostatného Československa. V roce 1929 se přestěhoval spolu s fakultou do nové budovy na nábřeží Vltavy u Čechova mostu. 17. listopadu 1939 byla spolu s uzavřením českých vysokých škol zastavena i činnost Všehrdu. Po 2. světové válce se činnost spolku opět rozjela, ale byla na čtyřicet let umlčena nástupem komunistického totalitního režimu.

Obnovy se Všehrdu dostalo až v roce 1990. Studenti se tehdy jak myšlenkově, tak institucionálně přihlásili k předválečné podobě Všehrdu, přijali stanovy podle původní podoby a přijali čestné členy, kteří jimi byli mezi lety 1868 až 1948. „Prvním starostou byl

zvolen Mgr. Igor Volný. Znovu se začal vydávat spolkový časopis Všehrd. V roce 1991 byla rovněž obnovena tradice pořádání vrcholných společenských akcí - výročních plesů.⁶⁶

Spolek se snaží přispět svým členům k jejich vzdělání v oboru právních nauk a rozvíjet styky se zástupci právního stavu. Za tímto účelem pořádá odborné přednášky, vydává odborné právní publikace a udržuje kontakty s podobnými spolky. Dále zakládá a udržuje nadační fondy.

Od svého obnovení si spolek na Právnické fakultě vydobyl opět významné postavení, byť zdaleka ne v takové podobě, jak tomu bylo v jeho začátcích. Pojdme si projít jednotlivé projekty, kterými se momentálně Všehrd zabývá.

Ples Právnické fakulty

Za první republiky byl spolek tradičním pořadatelem reprezentačních právnických plesů. Nejinak tomu je i dnes, i když má v současnosti spolek roli spolupořadatele. Ples se každoročně koná v prostorách paláce Žofín, kam je zvána široká právnícká veřejnost a také studenti. Na plese hrají ve třech sálech různé druhy hudby, aby byl uspokojen vkus každého tanečníka.

Rétorika

K praxi dobrého právníka nutně patří dobré vyjadřovací a argumentační schopnosti. Proto Všehrd pořádá ve spolupráci s odbornou lektorkou dvousemestrální kurz rétoriky. Za symbolickou cenu mají studenti možnost zlepšit svůj projev a odstranit nedostatky ve vlastním vyjadřování se.

Právní klinika

Právní klinika je projekt, který spojuje dva prvky: bezplatné právní poradenství a praxi studentů. Studenti nejprve získají potřebné znalosti studiem na fakultě a jimi vyzbrojeni, pomáhají v neziskových organizacích, kde vytvářejí rozborů právních problémů, jednají s lidmi a převádí své znalosti do praxe.

Randova cena

Všehrd spolupracuje na každoročně vyhlašované celostátní soutěži Randovy nadace o nejlepší diplomovou práci z oboru obchodního práva a příbuzných oborů.

ASPI

Spolek ve spolupráci se společností Wolters Kluwer a. s. nabízí certifikované školení ovládání databáze právních předpisů ASPI.

Sportovní den

Spolek se také podílí na organizaci Sportovního dne právnické fakulty, který se každoročně koná ve sportovním areálu UK v pražské Hostivaři.

„Mikulášský svařák“

Jednou z nejproslulejších akcí mezi studenty fakulty je tzv. Mikulášský svařák. Na večírku, který se koná v hlavní hale budovy Právnické fakulty, se zdarma studentům rozlévá svažené víno – každoročně asi 200 litrů.

Další projekty

Všehrd samozřejmě pořádá i jiné akademické a studentské akce, jako jsou přednášky a diskuse na různá témata a další vzdělávací akce. I po více než 142 letech od založení se snaží spolek snažit dále rozvíjet.

7.3.3 ELSA Praha, o.s.

Sdružení ELSA náleží do sítě evropských spolků studentů práva (podle anglického The European Law Students' Association). Mezinárodní organizace ELSA byla založena v roce 1981 maďarskými, polskými, rakouskými a západoněmeckými studenty práv. Jedná se

o nezávislou, nepolickou neziskovou organizaci, která sdružuje studenty práv z 41 zemí celé Evropy. Pobočky má na více než 200 vysokých škol.

V rámci svých cílů se síť organizací ELSA snaží usilovat o lepší spolupráci a porozumění mezi Evropany, kteří se zabývají studiem práva, podporovat právní povědomí občanů ve všech zemích Evropy, kde má své pobočky. Organizace se těchto cílů snaží dosáhnout prostřednictvím přípravy akademických akcí, seminářů a konferencí a také prostřednictvím programu STEP (viz níže). Do přípravy svých projektů se zapojují studenti, kteří si tak rozšiřují své praktické znalosti a schopnosti a získávají tak zkušenosti, které jim škola nemůže poskytnout.

Do tehdejšího Československa (dnes ČR) ELSA pronikla v roce 1990, kdy byly založeny místní skupiny postupně na právnických fakultách v Praze, Brně a Olomouci. V roce 1998 se přidala ještě skupina v Plzni. Každá z nich je registrována jako samostatné občanské sdružení a my se teď zaměříme hlavně na sdružení ELSA Praha.

ELSA Praha vznikla již dne 31.7. 1990. Jejich činnost má na fakultě již dvacetiletou tradici. Za tu dobu si na fakultě vydobyla své místo a fakulta jí poskytla v budově jednu z místností, která funguje jako kancelář sdružení. Jak říkají sami zástupci spolku, vztahy s fakultou jsou na dobré úrovni. Vztahy s ostatními spolky na fakultě zato občas zaskřípou, ale nakonec vždy zatím došlo ke shodě. Zato tábor studentů se dělí na dva proudy: ty, kteří buď spolek ELSA podporují, nebo zavrhnou. Účast studentů na projektech sdružení však ukazuje, že výrazně převažuje první skupina studentů.

STEP (program zahraničních stáží)

Tento program funguje v rámci organizace ELSA od samého počátku a staví na spolupráci poboček v různých zemích. Studentům práv umožňuje získat praxi v zahraničí v rámci advokátních kanceláří a dalších soukromých, státních a nestátních společností, které se zabývají právem. Stáže probíhají celoročně a mívají délku od dvou týdnů do šestnácti měsíců. Program je založen na spolupráci poboček ELSA v různých zemích. Každá pobočka usiluje o získání partnerů ve své zemi a zároveň vysílá z řad svých členů stážisty do zahraničí.

První paragrafová pomoc

Tento projekt je vlastním projektem sdružení ELSA Praha. Náplní projektu je bezplatné poskytování právního poradenství studenty Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Studenti si tak mohou vyzkoušet aplikovat své nabyté teoretické znalosti v praxi a pomoci tak někomu, kdo jejich pomoc potřebuje. V rámci projektu fungují skupinky studentů, kteří vzájemně konzultují řešení případu. Tyto skupinky jsou rozděleny podle oborů práva, o které mají studenti zájem a z tohoto oboru jsou jim přidělovány případy. Studenti vypracují řešení, která případně dále konzultují s kapacitami v daném oboru. Tento projekt funguje se souhlasem České advokátní komory.

ILEC pretesting

ILEC, neboli International Legal English Certificate je mezinárodně uznávaný certifikát, který ověřuje znalosti právní angličtiny v písemném i ústním podání. Tento certifikát je pro potenciálního zaměstnavatele jasným důkazem, že je uchazeč o zaměstnání v oblasti práva schopný jednat i se zahraničními klienty na odborné úrovni. Garantem této zkoušky je Univerzita v Cambridge a certifikát je uznáván mnoha světovými právními asociacemi.

Pro studenta práv je tedy velkou výhodou, když tuto zkoušku splní. Výrazným způsobem to zvýší jeho šance uspět při získání zaměstnání. ELSA Praha umožňuje každému zájemci zdarma si vyzkoušet cvičné testy ILEC, a zjistit, jak by asi mohl dopadnout při skutečných testech. Zkušební testy se zasílají k vyhodnocení přímo na universitu v Cambridge, zájemcům je tedy zaručena objektivita výsledků.

Jobfair KONTAKT

Od roku 2000 pořádá ELSA Praha veletrh pracovních příležitostí v oblasti advokacie. Během dvou dnů se představí přibližně třicet českých i světových právních kanceláří.. Studenti mají možnost klást dotazy přímo zástupcům jednotlivých kanceláří a zjistit si tak informace o požadavcích, které jejich případný budoucí zaměstnavatel klade na své zaměstnance. Akce se koná vždy v hlavní hale budovy Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Každá právní kancelář, která se veletrhu účastní, prezentuje během dne sebe samu v jednom z přednáškových sálů, který je pro tuto příležitost připraven.

Czech Moot Court Competition

Moot Court je simulované soudní řízení, které umožňuje studentům právnických fakult po celé ČR prověřit své znalosti v praxi. ELSA Praha pořádá celostátní kola v oborech obchodního a občanského práva. Studenti soutěží v rolích soudce, právního zástupce, žalobce nebo obhájce - mají si tak možnost, jak vyzkoušet, jaké to je, když se ocitnou v roli svého možného zaměstnání.

PrímaLEX

PrímaLEX je časopis, který momentálně vydává ELSA Česká republika, vznikl v roce 1998 na pražské Právnické fakultě. V roce 2008 se stal vůbec prvním studentským časopisem, na kterém se podílí studenti všech čtyř právnických fakult, kde má ELSA své zastoupení a je distribuován po celé republice. Časopis momentálně vychází třikrát za akademický rok v nákladu 3 100 kusů, které bývají velice rychle rozebrané. V každé místní skupině ELSA v České republice má časopis svého vedoucího redaktora, který vede zdejší tým a články shromažďuje šéfredaktor z ELSA Česká republika.

AMPB (Asociace pro medicínské právo a bioetiku)

Na tomto projektu lékařského AMPB sdružení ELSA Praha pouze spolupracuje. Cílem tohoto projektu je zvýšení povědomí o právní, ekonomické a etické problematice spojené se zdravotní péčí v ČR. „Asociace poskytuje informace občanům a podporuje veřejnou diskusi o biomedicínských problémech. Asociace usiluje o dodržování práv občanů souvisejících s poskytováním zdravotní péče. Pro dosažení těchto cílů cíle AMPB organizuje přednášky a semináře, podporuje publikační činnost a spolupracuje s odbornou i laickou veřejností.“⁶⁷

Přednášky, semináře a setkání

Pořádání přednášek na konkrétní témata a se zajímavými osobnostmi nejen české právní scény jsou hlavní náplní skupiny ELSA Praha. Mezi jejich nejzajímavější projekty patří

přednášky exprezidenta ČR Václava Havla v roce 2005 a přednášky ministrů spravedlnosti a další. Také spoluorganizují mnohá setkání pro studenty, jako například Den spolků, na kterém se představují všechny spolky Právnické fakulty.

ELSA Praha také organizovala celoevropské setkání místních skupin ELSA, kterého se účastnilo mezi dvěma a třemi sty studentů.

7.3.4 Common Law Society

Sdružení Common Law Society vzniklo na fakultě v roce 1998 a odkázalo se k tradici studentských spolků, které běžně působí na univerzitách ve Velké Británii a Spojených státech. Jeho hlavním cílem je více obeznámit studenty práv s angloamerickým právem a právním systémem EU. Chce na půdě Právnické fakulty rozvinout diskusi o historii a vlivu angloamerického práva na společnost a porovnat je s ostatními právními systémy světa. Sdružení by chtělo také přispět k rozvoji kontaktů mezi studenty a učiteli, kteří mají o tuto problematiku zájem.

Common Law Society se snaží těchto cílů dosáhnout pomocí organizace přednášek a diskusí se zajímavými hosty, z nichž mnohé probíhají v anglickém jazyce. Na přednášky jsou zvány nejvýznamnější osobnosti české i evropské právní scény, které se většinou vyjadřují k tématům aktuálního společenského dění. Velkou měrou se také podílí na organizaci studentského života, přičemž organizuje studentské večírky, letní setkání pro nově přijaté studenty a některé vzdělávací akce.

Dělat kvalitní projekty. Participovat na rozvoji alma mater. Být otevřeným a přátelským spolkem, kde mohou studenti realizovat své nápady a potkat nové přátele a předávat si nabyté know-how.

Common Law Review

Jedná se o odborný právní časopis, který sdružení vydává jednou za semestr. Common Law Review je jediným anglicky psaným časopisem ve střední Evropě, který se zabývá angloamerickým právem. Jeho cílem je přinést do českého právního prostředí jiný pohled,

kteřý reprezentuje právě „common law“, evropské právo a další cizí právní systémy. Jeho redakci tvoří hlavně studenti a mladí právníci.

Letní škola interpretace práva

Je letním setkáním studentů s lektory, kteří učí studenty nahlížet právní případ z různých úhlů pohledu. Jde o setkání nejlepších odborníků na dané téma s výběrem studentů z právnických fakult z České a Slovenské Republiky. Interpretace je jednou z nejdůležitějších schopností právníka. Na různých fakultách je interpretace práva vyučována různým způsobem, což otevírá studentům při vzájemné konfrontaci nad určitým tématem nové obzory.

Rosa Parks Memorial Lecture

Na památku Rosy Lee Parksové, která se v 60. letech 20. století stala symbolem boje Američanů černé pleti za jejich zrovnoprávnění s ostatními Američany. V roce 1956 rozhodl na základě její kauzy a následné reakce amerických občanů federální soud o tom, že politika rasové segregace je v rozporu s ústavou Spojených států. Přednáška, která se při tomto memoriálu koná, je zaměřena na dodržování lidských práv, přednášejícím zpravidla bývá odborník na dané téma ze zahraničí.

Týden právních profesí

Týdenní akce, která se koná v budově Právnické fakulty, má za cíl představit různá povolání, pro která se mohou absolventi práv rozhodnout. Vystupují zde zástupci z řad advokátů, notářů, exekutorů, soudců, zákonodárců, aj. Nechybí ani zástupce z řad pedagogů.

Jazykové kurzy

Common Law Society organizuje pro své členy intenzivní kurzy cizích jazyků, jejichž znalost je v dnešní době nutností. Kurzy se konají pod vedením odborných lektorů a rodilých mluvčích v průběhu semestru dvakrát za týden. Zájemci mají na výběr z kurzů anglického, německého, francouzského a španělského jazyka.

Kavárenské semináře

Tematické neformální večery, zaměřené na obor ústavního práva se konají v průběhu semestru jednou za dva týdny v jedné z pražských kaváren. Na seminář je pozván některý z odborníků na danou problematiku z řad pedagogů. Semináře mají vždy předem určené téma, které přednášející stručně uvede a poté následuje diskuse, při které se mají posluchači možnost zeptat na různé dotazy.

Přednášky

Občanské sdružení pořádá přednášky nejen na téma common law. K nejvýznamnějším přednáškám během tohoto akademického roku patřila zejména přednáška Karla Schwarzenberga týkající se jeho působení v roli předsedy Mezinárodního helsinského výboru pro lidská práva nebo přednáška s prezidentem Václavem Klausem na téma Studenti a 17. Listopad, kterou Common Law Society organizovalo ve spolupráci s ostatními spolky působícími na fakultě.

Panelové diskuse

Sdružení organizuje diskusní panely k aktuálním tématům společenského a právního dění, na které si zve zajímavé hosty ze všech koutů právní profese a odborné veřejnosti. Na podzim například proběhla diskuse ke kauze Melčák, kdy tento poslanec parlamentu ČR podal ústavní stížnost kvůli předčasným volbám nebo diskuse na téma Nezávislost justice s předsedy soudů ČR, zástupcem ministerstva spravedlnosti, akademické půdy a tisku.

Právní poradna

Cílem projektu je poskytnutí bezplatné právní pomoci v konkrétních případech. Studenti zde přijdou do styku s reálnými skutečnostmi a mohou si vyzkoušet aplikaci práva.

Erasmus Day

Tímto projektem se spolek snaží pomoci studentům, kteří by chtěli v budoucnu vyjet na program Erasmus a nejsou rozhodnutí, do jaké oblasti se vydat. Během tohoto dne absolventi

programu Erasmus představí různé zahraniční univerzity na základě svých zkušeností a studenti se mohou zeptat na jakékoliv dotazy.

Buddy Programme

Tento projekt pomáhá studentům, kteří přijedou na Právnickou fakultu Univerzity Karlovy na Erasmus. Každému zahraničnímu studentovi je přidělen jeden student právnické fakulty, který mu pomáhá v orientaci po fakultě, zařízení nezbytných záležitostí jako např. ubytování atd. Buddy Programme je obrovským přínosem nejen pro zahraniční, ale i pro české studenty, kteří si díky němu mohou procvičit cizí jazyk.

Další projekty

Mezi další projekty patří například školení v právnické databázi Westlaw; Law and Economics, předmět propojující studium oboru práva a ekonomie; Street Law, při kterém studenti právnické fakulty vyučují právo týkající se běžného života žáky gymnázií; organizování studentských večírků a letní škola pro budoucí studenty prvních ročníků.

7.3.5 Juristi, o. s.

Spolek Juristi byl založen na Právnické fakultě 20.12.2007, je to tedy jedním z nejmladších spolků Právnické fakulty. Jako cíl si vytyčil rozšíření právního vědomí a znalostí práva, podporu a rozvoj akademických aktivit právního směru⁶⁸, usilování o dodržování lidských práv a rovnosti příležitostí v oblasti vědy i běžného života pro handicapované spoluobčany a diskriminované skupiny.

Organizace, mezi jejíž členy patří studenti nejen Právnické fakulty UK, ale také studenti z jiných vysokých škol v ČR se zabývá následujícími projekty:

První právní pomoc

Juristi, o. s. si jako jeden z projektů zvolili právní poradnu v rámci které provozují webové stránky PoradnaPrava.cz a také čtyři kamenné právní poradny, kde zdarma, nebo za

symbolický poplatek poskytují právní pomoc osobám, které se ocitly v situaci, že potřebují pomoc právníka, ale nemohou si z finančních důvodů dovolit služby advokáta. Studenti Právnické fakulty tak poskytují lidem polo-profesionální pomoc. Studenti své klienty upozorňují, že pomoc není odborná, a tedy nelze podle platného právního řádu ČR uplatnit právní rady vydané touto právní poradnou před soudem.

Jak jsme již nastínili, Juristi, o. s. provozují také čtyři kamenné právní poradny, a to poradnu pro ČVUT, poradnu na Praze 8 v rámci domu s pečovatelskou službou, kde je poskytována právní pomoc seniorům, právní poradnu na Praze 5 a právní poradnu v Rytířské ulici na Praze 1, kde spolupracují se Sdružením obrany spotřebitelů.

Mediprávo

Mediprávo je dalším projektem, který Juristi provozují primárně prostřednictvím webových stránek Mediprávo.cz. Provozují však také kamennou poradnu na Praze 5. Jde o poradenství v oblasti medicínského práva, které je poskytováno zdarma. Odpovědi na dotazy, které může zadat kdokoliv prostřednictvím e-mailu, jsou zodpovídány studenty právnických nebo lékařských fakult českých vysokých škol zpravidla do dvou týdnů. Všechny odpovědi jsou předem konzultovány s odborníky v oblasti medicíny i práva.

Cíle tohoto projektu jsou:⁶⁹

1. informovat veřejnost v oboru medicínského práva
2. zveřejňovat související legislativu
3. pořádání oborových přednášek a seminářů
4. provozování on-line právní poradny v oblasti medicíny i – práva ve spolupráci s dalšími institucemi a partnery
5. odstranění možných konfliktů s lékařem
6. poskytovat kvalifikovanou pomoc lékařům

Moot Court Competition

Moot Court competition je celostátní v simulovaném soudním procesu pregraduálních studentů práva, který se pohybuje v oborech medicínského, občanského, pracovního a trestního práva. Zatím poslední soutěž se uskutečnila v prosinci 2009 v budově Právnické fakulty UK v Praze.

Soutěžící soutěží ve dvou kategoriích, kde zastávají různé role. V kategorii trestního práva jsou zastoupeny tři profesní role, tedy soudce, advokát a státní zástupce. V druhé kategorii, kam spadá občanské právo, procesní právo a medicínské právo, jsou profesní role pouze dvě, a to žalobce a žalovaný.

Další projekty

Mezi další projekty patří například tzv. audioskripta, jejichž nahrávání se snaží Juristi, o. s. koordinovat. Jde jim především o to, aby studenti vytvořili audio nahrávku skript z jednotlivých předmětů, přičemž by se tímto způsobem učili a zároveň rozvíjeli své artikulační a vyjadřovací schopnosti, na kterých je prakticky postavena advokacie. Nahrávky pak budou k dispozici studentům, kteří budou mít možnost poslouchat audio záznam skript a používat je jako doplňkovou přípravu na zkoušky.

Dále sdružení organizuje přednášky, semináře, kterých zatím nebylo takové množství, jako by si vedení spolku představovalo. Na tomto cíli chtějí zapracovat do budoucna, stejně tak jako na rozšiřování své členské základny.

7.3.6 Debatní klub studentů a přátel Univerzity Karlovy

Debatní klub je neformální skupina studentů z různých fakult UK, která se pravidelně schází v budově Právnické fakulty. Byla založena v roce 2000 jako sdružení studentů, které rádo debatuje na různá témata, která se týkají aktuálního kulturního a společenského dění na národní i mezinárodní úrovni. Jedná se tedy o ryze oborový spolek. Mezi jeho významnější akce patří Akademické mistrovství v ČR v debatování.

7.4 Studentské spolky na Fakultě sociálních věd UK

7.4.1 Stručná historie fakulty

Zárodky Fakulty sociálních věd musíme hledat mimo půdu Univerzity Karlovy. Již v roce 1928 vznikla Svobodná škola politických nauk, která byla s ostatními vysokými školami v roce 1939 uzavřena. Po válce na její činnost navázala Vysoká škola politická a sociální, která byla v roce 1949 transformována ve Vysokou školu politických a hospodářských věd. Ta byla od 1. září 1953 začleněna pod tehdy filosoficko-historickou fakultu UK. V té době také přestala být vyučována sociologie, která byla novým režimem považována za „buržoazní pavědu“⁷⁰. Ke konci 50. let došlo ke sblížení některých kateder a na Filosofické fakultě vznikl v roce 1960 Institut osvěty a novinářství. V polovině 60. let pak byla zřízena plnoprávná Fakulta sociálních věd a publicistiky, která již vstoupila do širšího povědomí, ale v roce 1972 byla zrušena a nově byla zřízena Fakulta žurnalistiky.

Fakulta žurnalistiky přetrvala až do pádu režimu. Bohužel, jediný obor – žurnalistika, který byl na fakultě vyučován, se stal předmětem ovlivňování ze strany komunistické vlády a zjevně sloužila jako nástroj propagandy. Po celou dobu svojí existence neměla fakulta akreditovaný jediný obor, „a proto také nemohla udělovat žádné vědecké hodnosti.“⁷¹

V květnu 1990 byla fakulta zrušena a místo ní vytvořena nová Fakulta sociálních věd, tedy taková, jakou ji známe dnes. Byly obnoveny další sociovědní obory, tedy politologie, sociologie a ekonomie a zachován, ale objektivizován, institut žurnalistiky. O tři roky později se počet institutů zvýšil na pět, když byl přidán Institut mezinárodních studií. Dnes na FSV UK studuje přibližně 3 100 studentů a fakulta je co do počtu podaných přihlášek nejžádanějším cílem uchazečů o studium.

7.4.2 UK media

Společnost UK media, která se dnes stará o velkou část publikace studentských článků na Univerzitě Karlově, má kořeny právě na Fakultě sociálních věd. V roce 2004 tehdejší student prvního ročníku Martin Benda založil občanské sdružení Sociál, které začalo vydávat stejnojmenný časopis studentů sociálních věd. Začátky časopisu byly pomalé, ale ujal se

a postupně se z něj stal kvalitní studentský časopis. Na jaře 2007 se občanské sdružení Sociál transformovalo ve sdružení UK media a k již zavedenému časopisu Sociál byl přidán časopis FFakt, který vychází na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. V dubnu 2008 byl spuštěn celouniverzitní studentský zpravodajský portál Ukáčko.cz. Tím ale jejich snahy nekončí, spíše naopak.

UK media jsou ambiciózním sdružením, jehož ideálním cílem je zřídit studentský časopis na všech sedmnácti fakultách Univerzity Karlovy a obecně podpora fakultního a univerzitního vědomí mezi studenty. Momentálně rozjíždí projekt univerzitní televize. Z UK media se stává univerzitní sdružení. Pro potřeby této práce jej budeme řadit na fakultu vzniku, tedy na FSV UK.

Časopis Sociál

Časopis Sociál začal vycházet v květnu roku 2004. Byl to první z časopisů, který Martin Benda na univerzitní půdě založil. Počátky časopisu nebyly jednoduché, ale časopis se „chytil“ a během několika semestrů se vypracoval z černobílého plátku na časopis, který vychází v nákladu 500 kusů třikrát během vyučovacího období semestru, tedy šestkrát za rok. Časopis se od svého počátku snaží informovat studenty FSV UK o aktuálním dění v nejrůznějších oblastech a objektivní formou tyto informace předat. Snaží se obsáhnout všech pět oblastí, kterými se studenti na FSV UK zabývají, tedy politologii, sociologii, ekonomii, mezinárodní studia i žurnalistiku.

Jak bylo uvedeno výše, ve svých začátcích Sociál fungoval jako občanské sdružení a v té době také organizoval některé studentské večírky. Dnes, jakožto součást UK media, pořádá spíše akce pro své redaktory a plně se soustředí na vydavatelskou činnost. Sociál má také vlastní webové stránky, kde jsou zveřejňovány články, které se nevešly do vydání, nebo nejdůležitější a aktuální informace o dění na fakultě.

Časopis FFakt

Časopis FFakt založil Martin Benda na Filosofické fakultě UK v březnu roku 2007 a zařadil jej pod studentské sdružení UK media. V současnosti je FFakt celofakultní časopis, který vychází šestkrát ročně v nákladu 500 kusů.

Časopis působí na jiné půdě, než jeho protějšek na Sociál, což se samozřejmě musí projevit v obsahu článků. Časopis také informuje o aktuálním dění na fakultní a univerzitní půdě, není však v jeho možnostech obsáhnout všechny oblasti, kterým se studenti Filosofické fakulty věnují. FFakt také provozuje webové stránky, kde doplňuje informace, které v tištěných časopisech nebyly publikovány.

Ukáčko.cz

Internetový portál Ukáčko.cz, kde jsou zveřejňovány nejzajímavější informace z dění, které se týká univerzity, spustil tým Martina Bendy v dubnu 2008. Sem přicházejí nejlepší redaktoři časopisů, aby psali pro celé studentské plénum Univerzity Karlovy. Ukáčko.cz se ale snaží obsáhnout také další informace ze společenského dění, doporučit zajímavé kulturní akce a další typy.

UKáčko.tv

Univerzitní televize je projekt Anety Veselské, který se má v nejbližších měsících v rámci UK media rozjet. Cílem je přidat to již zavedeného internetového portálu Ukáčko.cz audiovizuální zprávy z dění na fakultě. Prostor bude dán nejen reportážím, ale také sestřihům záznamů z nejzajímavějších přednášek a také studentské audiovizuální tvorbě.

Ukáčko.tv také nabídne jedinečnou příležitost (nejen) studentům žurnalistiky, jak získat praxi v rámci univerzity a ostatním studentům nabídne další dimenzi informací, z které se budou moci dozvědět více o univerzitním dění. Toho všeho by se studenti měli dočkat už v příštím akademickém roce.

Další projekty

Jelikož je UK media zaměřena hlavně na informovanost studentů, připravuje pro ty, kteří právě vstoupili na univerzitní půdu, průvodce studiem. Na Fakultě sociálních věd informuje nové prváky brožurka FSVintro a obdobnou publikaci vydávají i zástupci UK media na Filosofické fakultě pod názvem OFFšem.

7.4.3 E-klub

E-klub patří mezi neformální skupiny studentů. Od roku 1997 funguje v rámci Institutu ekonomických studií (IES) na FSV UK. Jako hlavní cíl si vytyčili rozvoj společenského a vědeckého života na IES. Od začátku své působnosti na fakultě se skupina snaží zabránit komunikačním šumům mezi studenty, vedením fakulty a vedením institutu a funguje tak jako jeden z komunikačních kanálů.

V současnosti se činnost E-klubu soustředí na pořádání přednášek s různými zajímavými hosty z národní, evropské i světové ekonomické scény. Přednášky mají samozřejmě hlavně ekonomickou tematiku. Mezi jejich nejvýznamnější hosty patří Donald J. Johnston a Angel Gurria, oba generální tajemníci Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. E-klub dále pořádá studentské večírky a také seznamovací kurz pro studenty prvních ročníků E-go.

7.4.4 Politologický klub

Politologický klub studentů FSV UK je neformální skupina studentů. Byl založen na podzim roku 2009 na Institutu politologických studií jako odpověď na úpadek institutu a jeho postupné zastínění jinými, progresivnějšími obory fakulty. Jeho cílem bylo zvýšit povědomí o politologických studiích jak mezi studenty fakulty, tak mezi veřejností. V rámci těchto cílů chce sdružení pořádat nejrůznější akademické i studentské akce, které by napomohli sblížení studentů z různých ročníků i různých oborů Fakulty sociálních věd.

Přednášky a diskuse s pozvanými hosty

Jedna z prvních přednášek, kterou Politologický klub uskutečnil, nesla téma „Vliv současného islámu v Evropě“. V jinonické aule přednášela bývalá poslankyně Evropského parlamentu Jana Hybášková. Další přednášku vedl bývalý ministr zahraničí ČR Karel Schwarzenberg. Do budoucna politologové plánují další akce podobného charakteru s dalšími zajímavými hosty.

Sportovní den IPS

Sportovní den Institutu politologických studií byla další akce, kterou se spolku podařilo uskutečnit. Konal se v květnu 2010 ve sportovním areálu Hamr na Praze 4.

7.4.5 SIMS

Studentská samospráva Institutu mezinárodních studií vznikla v roce 2000. Je to neformální skupina studentů, které funguje jako prostředek komunikace mezi vyučujícími a studenty na zmíněném Institutu mezinárodních studií. Zástupci z jeho řad mají například právo účastnit se zasedání institutu a předávat tak informace studentům přímo z první ruky. Během semestru také pořádá několik studentských akcí.

7.4.6 SISS

Studentská samospráva Institutu sociálních studií FSV UK je další neformální skupinou studentů, které se snaží zlepšit komunikaci mezi studenty a vedením institutu a zpestřit život studentům sociologie na FSV UK. Vznikl v březnu roku 2006 a od té doby se snaží řešit s vedením institutu problémy, na které studenti během svých studií narážejí.

Mezi akce, které SISS každoročně pořádá, patří například Terra Incognita – Země neznámá, což je seznamovací večírek pro studenty prvních ročníků.

7.4.7 Carolina

Za zmínku také jistě stojí neformální skupina studentů žurnalistiky Carolina. Jedná se totiž o vůbec první české elektronické periodikum, které začalo vycházet v roce 1991. Do června 2010 vydala Carolina již 749. číslo svého internetového zpravodaje a stále v činnosti pokračuje. Zajímavostí je, že Carolina začala vycházet pouze v elektronické verzi ještě dříve, než do Československa v roce 1992 poprvé dorazil internet. Do té doby se šířil po elektronické síti EARN.

7.5 Studentské spolky na Fakultě humanitních studií UK

7.5.1 Stručná historie fakulty

Na Fakultě humanitních studií (dále FHS) je situace trošku odlišnější. Předně je třeba mít na paměti, že FHS je nejmladší fakultou Univerzity Karlovy, která vznikla až začátkem srpna 2000. Přesto fakulta nezačínala tak úplně „od píky“. Již v roce 1990 vzniká Institut základů vzdělanosti UK (dále IZV), jehož ředitelem se stává doc. Zdeněk Pinc, který se postupně proměnil ve FHS, jak ji známe dnes. V roce 1993 otevírá Institut základů vzdělanosti studentům svůj bakalářský studijní program – Studia humanitní vzdělanosti, který (s malými změnami) funguje na fakultě dodnes.

Sedmnáctá fakulta Karlovy univerzity dnes funguje v budově v pražských Jinonicích, kterou sdílí společně s částí Fakulty sociálních věd a Filosofické fakulty UK. Je specifická svým způsobem výuky, který je velice liberální a student si prakticky vytváří své kurikulum sám. Z toho ovšem pro studenty plyne jistá nesnáze, a to, že se s většinou spolužáků setkají na přednášce třeba jen v jednom semestru za celé období studia. Na jediném bakalářském oboru, Studiích humanitní vzdělanosti, studuje celkem asi 1600 studentů. Na fakultě také funguje osm forem navazujícího magisterského a čtyři formy doktorandského studia. Některé z těchto oborů jsou specifické a fakulta je jedinou institucí v České republice, která tyto studijní obory nabízí. Celkem na fakultě studuje přibližně 2300 studentů.

7.5.2 Filmový klub FHS UK

Předstupněm oficiálního spolku studentů je Filmový klub FHS. „Filmáč“ založila skupinka pěti nadšenců na podzim roku 2007. I přesto, že není registrovaným občanským sdružením, řídí se vlastními stanovami a vnitřními předpisy. Spadá však stále do naší kategorie neformálních studentských skupin. Jeho aktivity podporuje fakulta a klub spolupracuje s organizacemi, které se zabývají kinematografií. Jako své cíle si vytyčil propagovat filmové a mediální kultury a organizování společenských a kulturních kontaktů mezi spřátelenými kluby.

Duchovním otcem projektu se stal Vojtěch Rynda, tehdejší vyučující předmětu Percepce filmové tvorby, který se na fakultě vyučuje. Studentům se dostalo posvěcení ze strany děkanátu fakulty a navázali spolupráci s Kreativním modulem.

První promítání se uskutečnilo v pondělí 5.11. 2007 v budově fakulty v Jinonicích a od té doby Filmový klub promítá v průběhu semestru každé, nebo každé druhé pondělí. Před každým promítáním jsou diváci obeznámeni s tématem a kontextem filmu, který shlédnou

7.5.3 Studenti FHS UK, o. s.

Sdružení Studenti FHS UK, o. s. bylo založeno na podzim roku 2009 jako odpověď na potřebu vytvořit pro stávající aktivity studentů, které dosud na fakultě fungovaly, institucionální zázemí. Zakládajícími členy byli tehdejší šéfredaktorka časopisu Humr Tereza Lišková, předsedkyně Filmového klubu Aneta Veselská, někdejší senátorka studentské komory Akademického senátu FHS Pavlína Kroupová a Tomáš Gregor.

Studenti FHS UK, o. s. si na začátku stanovili své cíle takto:

- podporovat studentské aktivity spojené s FHS UK,
- informovat studenty o nových možnostech v oblasti humanitních věd,
- zasadit se o zkvalitnění výuky na FHS UK a o zlepšení komunikace mezi studenty a pedagogy,
- přispět k rozšiřování nabídky možností pro studenty,
- spolupracovat s dalšími organizacemi a osobami.⁷²

První setkání tehdy ještě budoucích členů, kde byli zvoleni statutární zástupci a ustaveny základní projekty spolku proběhlo 7.10.2009. Na setkání se sešlo pouze 10 studentů, kteří na fakultě organizují, spoluorganizují, nebo mají chuť organizovat nějaký vlastní samostatný projekt, který by byl prospěšný ostatním kolegům z fakulty.

Sdružení mělo hned od začátku tři cíle: jakožto právnická osoba zaštitit dosavadní aktivity, které na fakultě probíhaly, zorganizovat ples, jehož dva předchozí ročníky organizovala Lucie

Poštolková a převzít štafetu organizace Letní školu pro pokročilé studenty, kterou se v roce 2009 rozhodla fakulta uspořádat naposled.

Pod střechem sdružení se schoval fakultní časopis HUMR, který se zde oficiálně stal součástí právnické osoby – nově vzniklého sdružení. Doposud totiž fungoval jako čistě neformální zájmový spolek studentů a začal narážet na omezení, která s sebou tento status nese. Přidal se také Klub přátel tance FHS, který vznikl v druhé polovině roku 2008. Během prvního semestru vznikly v rámci sdružení další projektové skupiny, které budou více představeny níže.

Časopis HUMR – Humanitní revue

Na jaře roku 2006 založila skupinka několika studentů FHS v čele s Janem Osúchem časopis, který dnes vychází šestkrát za rok (v říjnu, listopadu, prosinci, březnu, dubnu a květnu) v nákladu 200 – 230 kusů, má vlastní webové stránky a jehož redakcí prošlo už více jak 40 studentů. První redakční rada se konala ještě před prázdninami roku 2006 a v říjnu vyšlo první číslo v rozsahu 16 stran. V začátcích spolupracoval Humr s časopisem FSV UK, Sociál. Kvůli neshodám však neměla společná pouť dlouhého trvání a Humr začal hledat podporu pod křídly fakulty. Fakulta podporuje časopis dodnes.

Jan Osúch, první šéfredaktor, kormidloval Humra jen krátce. V listopadu 2006 převzala symbolické žezlo Lucie Poštolková, která redakci vedla až do podzimu 2008. Za dobu její „vlády“ Humr dobyl srdce mnohých čtenářů jak mezi studenty, tak mezi učiteli a získal na fakultě své pevné místo. Skupina redaktorů kolem Lucky Poštolkové měla prsty v další důležité akci, která fakultní život posunula na další stupínek – uspořádali první ples FHS UK (o plesu níže).

V prosinci 2008 usedla na „trůn“ šéfredaktorky Tereza Lišková, za jejíž éry se Humr proměnil v časopis, který může směle konkurovat ostatním časopisům, které na univerzitě vycházejí. Do podzimu 2008 časopis vycházel pouze v černobílém provedení a se změnou šéfredaktorky získal poprvé barevný obal. V dubnu 2009 časopis „ztloustl“ o další list a poprvé za svou historii vyšel na 24 stranách. Spolu s tím, jak se časopis rozrůstal, se začínal poohlížet po další možnosti financování. K tomu ale potřeboval status právnické osoby,

sdužení, které zatím na fakultě žádné nebylo. Tereza Lišková se tak stala jedním z iniciátorů vzniku nového sdružení, které, jak již bylo avizováno, vzniklo na podzim.

Šéfredatorské žezlo se opět posunulo dál v listopadu 2009, kdy jej převzala Anna Puobišová. Jak sama tvrdí, za jejího vedení se Humr změnil jen nepatrně. Redakce časopisu se pokusila po prodejních úspěších na jaře zvýšit náklad Humra na 230 kusů, ale doba pro takovéto navýšení se ještě nezdála být zralá, proto zatím Humr vychází s nákladem 200 ks na číslo.

Humr si stále klade za cíl seriózně informovat studenty a učitele o dění na fakultě a zároveň se snaží být jakýmsi odreagováním a pobavit své čtenáře. To se mu podle ohlasů čtenářů zatím daří a doufá, že tomu tak bude i nadále.

Ples Fakulty humanitních studií

Jak už bylo avizováno výše, první ples FHS se na podzim roku 2007 rozhodla uspořádat skupina studentů kolem šéfredaktorky Humra Lucie Poštolkové. Na organizaci s ní spolupracovala hrstka studentů z redakce a někteří z Filmového klubu FHS. První ples se uskutečnil 15. března v kulturním domě Barikádníků v pražských Strašnicích. Ač se objevily i kritické ohlasy, většina lidí odcházela nadšená.

To nastartovalo organizaci dalšího plesu, tentokrát s podtitulem „ples výjimečných“, který se uskutečnil 20. března 2009 v kulturním domě Vltavská. Lucie Poštolková a její tým zužitkovali zkušenosti z minulého plesu a ubylo kritických ohlasů.

V pořadí třetí ples se již uskutečnil pod hlavičkou sdružení Studenti FHS UK, o.s. Jeho organizace se chopila Kateřina Bujárková, která obměnila i část přípravného týmu. Ples, který nakonec nebyl tematicky zaměřen, se uskutečnil v kulturním sále Masarykovy koleje ČVUT v pražských Dejvicích a převážily pozitivní ohlasy.

Klub přátel tance FHS

Klub přátel tance vznikl jako předzvěst druhého plesu na podzim roku 2008. Ve spolupráci s Michalem Grusem pořádají studenti kurzy tanečních pro své kolegy z fakulty a pro jejich partnery. Taneční probíhají každou neděli v průběhu semestru v pražských Modřanech.

Divadelní klub FHS

Divadelní klub vznikl už jako projekt v rámci sdružení Studenti FHS UK. Na konci roku 2009 jej založila Bára Holická. Členové klubu společně navštěvují vybraná divadelní představení a v současnosti uvažují o přípravě vlastního divadelního vystoupení, které by při vhodné příležitosti předvedli spolužákům.

Letní škola pro pokročilé studenty

Fakulta humanitních studií UK začala před několika lety pořádat Letní školu pro starší a pokročilé studenty, která byla určená především studentům bakalářského studia, ale kde byli vítáni i studenti magisterských oborů.

V době, kdy fakulta začala letní školu organizovat, se na FHS rok co rok upravovaly studijní podmínky, což bylo nutně spojené s počátečním vývojem fakulty. Vedení fakulty „experimentovalo“ s rozvržením školních povinností a letní škola se stala místem, kde byla ideální příležitost prezentovat změny studentům. Studenti se ještě před začátkem semestru mohli ptát, jak v následujícím roce budou vypadat jejich studijní povinnosti, co se změnilo oproti minulému akademickému roku a učitelé reagovali na jejich dotazy a námítky. Pro studenty byla letní škola také jednou z příležitostí, jak splnit některé své studijní povinnosti, ke kterým bylo třeba kolokvia.

V roce 2009 fakulta dospěla k přesvědčení, že studium již není třeba měnit, studijní podmínky byly jasně stanoveny, a tedy již není více nutné, aby letní školu organizovala. Pro studenty však byla letní škola ideální příležitostí, kdy se před začátkem semestru mohli seznámit s dalšími spolužáky a poznat své učitele jinak, než tomu je běžné ve školních učebnách.

Sdružení Studenti FHS UK, o.s. se proto rozhodli, že již „zaběhnutou“ akci nenechají zmizet v propadlišti dějin a uspořádat tuto akci sami.

8 Studentské spolky na jiných fakultách UK

Na ostatních fakultách samozřejmě také existují studentské spolky, z nichž některé mají velice dlouhou tradici. První spolek českých mediků byl založen již v roce 1863, tehdy jako ilegální. Dnes funguje na lékařské fakultě také, když byl po roce 1989 obnoven zpočátku jako neformální skupina na všech lékařských fakultách UK, v roce 1999 pak byl registrován jako občanské sdružení.

Známé jsou také spolky Matfyzák (spolek studentů Matematicko-fyzikální fakulty UK, pořádá ples fakulty a další akce) nebo Motolák (spolek mediků z 2. lékařské fakulty se sídlem ve Fakultní nemocnici v Motole). Tyto spolky nebudeme dále rozebírat, chci je dát pouze jako důkaz faktu, že také na fakultách nehumanitního směru se studenti sdružují do studentských spolků. Jeden spolek bych však rád krátce zmínil.

8.1 Studentská unie Univerzity Karlovy

Studentská unie vznikla na podzim roku 2008 z iniciativy šesti studentských spolků a z potřeby vytvořit instituci, která by spojila a provázala do té doby separované studentské spolky. Ty, které se v unii sdružují, společně pracují na organizaci velkých projektů, které vyžadují větší časové a osobní investice. Jakožto reprezentativní zástupce studentských spolků z více fakult má možnost jednat s vedením univerzity a přispět tak ke zlepšení podmínek studia.

Studentská unie se svoji univerzitu snaží vhodně reprezentovat. Mezi akce, které pořádá, patří studentský festival Majáles, provozuje v gotických sklepeních v Celetné ulici studentský klub K4 a v neposlední řadě koordinuje projekt Inventura demokracie, který se snaží dvacet let po pádu komunistického režimu prosadit důležité podmínky demokracie, které českým parlamentem za celých dvacet let neprošly.

9 Závěr

9.1 Závěry výzkumu studentských spolků

Takto vypadá současný přehled činnosti studentských spolků a neformálních skupin studentů na uvedených fakultách. Co z něj ale vyplývá? To se teď pokusíme shrnout.

Studentské spolky v závislosti na historii fakulty

Na začátku jsme si zvolili čtyři fakulty, z nichž dvě jsou původní fakulty UK založené v roce 1348, dvě z nich byly naopak založeny až po roce 1989. Tyto fakulty se dále liší podle množství studijních oborů. Rozdělení ukazuje Tabulka 1.

Tabulka 1

Rozdělení fakult podle studia a množství studijních oborů

	Založeny ve 14. stol. - tradiční	Založeny ve 20. stol - moderní
S jedním studijním oborem	Právnická fakulta ^{a)}	Fakulta humanitních studií ^{b)}
S více studijními obory	Filosofická fakulta	Fakulta sociálních věd

Poznámky: a) Magisterský obor
b) Bakalářský obor

Předpokládejme, že studentské spolky na fakultách, které byly založeny v roce 1348 (označme je jako *tradiční*), mohou navázat na dlouhou tradici studia, proto by zde mělo být větší množství studentských spolků, které budou organizovat široké spektrum akcí. Neformální skupin studentů zde bude menší množství, neboť většina akcí vzniká přímo v rámci již zavedených studentských spolků.

Naproti tomu studentské spolky na *moderních* fakultách (založeny po roce 1990) by měly být méně rozvinuté a měly by pořádat menší množství akcí. Neformální skupiny zde budou hrát významnější roli a budou předznamenávat vznik velkých spolků.

Tato tvrzení se potvrzují, když nahlédneme do přílohy č. 2 a č. 3. Na tradičních fakultách figuruje větší množství studentských spolků, než na fakultách moderních.

Studentské spolky v závislosti na množství studijních oborů

Předpokládejme, že množství spolků, které na fakultě figurují, je závislé na počtu studijních programů. Pokud bude na fakultě pouze jeden obor, spolků bude větší množství a vzájemně si budou konkurovat. Pokud je oborů více, jeden studentský spolek se bude snažit aktivity na fakultě spojit.

S odvoláním na Přílohy č. 2 a č. 3 se toto tvrzení nepotvrzuje. Na fakultách s různým množstvím oborů je srovnatelné množství studentských spolků.

Vznik studentských spolků

Na tradičních fakultách je větší množství studentských spolků, které začali fungovat během prvních let po pádu totalitního režimu, než je tomu na fakultách moderních.

Na tradičních fakultách měli studenti možnost se stýkat ještě za komunistického režimu a možnost vytvořit studentský spolek po pádu režimu byla jakási reakce na éru nesvobody a následné projevy společnosti v listopadu 1989. Studentské spolky se statutem právnické osoby zde vznikaly bez přechodného období neformálních skupin studentů.

Na moderních fakultách vznikají spolky nejdříve na konci 90. let 20. století, většinou až po roce 2000. Zpočátku mohou fungovat jako neformální studentské skupiny, které postupně získávají status právnické osoby. Souvisí to s vývojem fakulty a postupnou potřebou identifikace studentů s fakultou i mimo akademickou půdu.

Podle výše zmíněných příloh této práce se ukazuje, že studentské spolky vznikly dříve na tradičních fakultách, zatímco na moderních fakultách vznikly dříve neformální skupiny studentů.

Cíle studentských spolků a neformálních skupin

Většina spolků se snaží přispět k lepší informovanosti veřejnosti o oboru, kterým se studenti spolku zabývají. Dále se spolky snaží o lepší spolupráci a o lepší uvědomění studentů. V neposlední řadě jim jde o zlepšení komunikace mezi studenty a vedením fakulty.

9.2 Shrnutí práce

Bakalářská práce na téma „Studenti a studentské spolky na vybraných fakultách Univerzity Karlovy v Praze“ se snaží ve zkratce nastítnit roli studentů ve vývoji společnosti a následně stav studentských spolků na konci prvního desetiletí 21. století na UK.

Bylo poukázáno na občanskou společnost a její důležitost jakožto ukazatele demokratičnosti země. Studentské spolky většinou mívají statut občanského sdružení.

Dále jsme prošli historií spolkové legislativy v českých zemích a zjistili jsme, že od dob osvícenského absolutismu se stát začíná o spolkový život zajímat. Pokud dostane stát strach z toho, že by se mohli občané pokusit omezit moc státu, případně pokud je zaveden určitý totalitní režim, jako první bývá omezeno právo shromažďovací, právo spolčovací a právo na svobodu slova.

Na druhou stranu jsme zjistili, že studenti, kteří by se dali považovat za společenskou třídu, stojí v historii českých zemí na straně touhy po změně, tyto změny iniciují a snaží se využít každou příležitost k projevu vlastního názoru. Ať to byly snahy studentů v roce 1948, odboj studentů na konci druhé světové války, či nenásilné (alespoň ze strany studentů) demonstrace v průběhu totalitní éry komunismu, studenti se nebáli bojovat, ať slovem, činem, či zbraní za demokratické principy a svobody. Bez nadsázky můžeme říci, že jsou to studenti, kteří vyvolali pád komunistického režimu v roce 1989.

Dále jsme zmapovali studentské spolky na čtyřech fakultách – fakultách, které jsou buď nově vzniklé a teprve budují svoji pozici, nebo naopak fakultách, které jsou na Univerzitě Karlově od samého počátku a které prožívaly se svými studenty a pedagogy významné mezníky dějin.

Prošli jsme činnost spolků na Filosofické fakultě, zjistili, že každý ze spolků se snaží zlepšovat podmínky studia pro studenty fakulty. Každý spolek se snaží přispět k lepší informovanosti studentů, veřejnosti, fakulty, snaží se zviditelnit svůj vlastní obor a pro studenty pořádá zajímavý program.

Zjistili jsme, že na Právnické fakultě panuje mezi spolky soutěživost o lepší projekty, které by nalákaly jak nové členy, tak další studenty na jimi pořádané akce. Na Právnické fakultě je jako na jediné fakultě stanoven řád pro jednání s fakultou, který je závazný pro všechny spolky. Skoro se zdá, že množství projektů, které jednotlivé spolky organizují se zkrátka nemůže vejít do semestru tak, aby studentům zbýval čas na studium.

Na Fakultě sociálních věd existuje spolek studentských časopisů UK media, který se stává hlavní informační doménou studentů Karlovy univerzity. Jeho ambiciózní plány působit na každé fakultě se v příštích letech mohou stát realitou. Studenti žurnalistiky mají možnost být ve svém živlu a vyzkoušet si práci redaktora v praxi.

Na fakultě humanitních studií se pomalu rozjíždí studentský život pod záštitou jednoho spolku, který plánuje další akce.

Občanská společnost v České republice má nakročeno dobrým směrem a zdárně se rozvíjí, jak sami můžeme na studentských spolcích pozorovat. Další generace studentů si snad nenechají ujít příležitost, aby upozornili na společenské problémy a případně jednali tak, jak si to bude situace žádat.

Přeji si, aby studenti nikdy více nemuseli bojovat s nepřízní totalitních režimů a mohli se věnovat objevování svých možností a schopností na univerzitní půdě, která je připravuje na cestu životem.

10 Seznam použité literatury

10.1 Literatura:

- Čornejová, I.(red.) (1996): Dějiny Univerzity Karlovy II. (1622 - 1802), Praha: Karolinum,
- Dohnalová, M. (2004): Antropologie občanské společnosti. Brno: CERN,
- Dohnalová, M. (2006): Evropská ekonomie v evropském kontextu, CERN, Brno,
- Havránek, J. (red.) (1997): dějiny Univerzity Karlovy III. (1802 - 1918), Praha: Karolinum
- Havránek, J.; Poustka, Z. (red.) (1998): Dějiny Univerzity Karlova IV. (1918 - 1990), Praha: Karolinum
- Kol. autorů (2002): Občanský sektor, studie a souvislosti, Sborník textů, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy,
- Lašťovka, M.; Lašťovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium
- Malý, K (2003): Dějiny českého a československého práva do roku 1945; Praha: Linde
- Maříková, H. ;Petrušek, M.(1996)Velký sociologický slovník, Karolinum, Praha
- Sborník Lidé města/Urban Dwellers. Institut základů vzdělanosti Univerzity Karlovy, číslo 3 – Děti, studenti, pedagogové, Praha, 1993
- Sdružení pro Ottův slovník naučný (2000): Ottův slovník naučný , svazek XXIII. – Schlossar – Starowolski, Paseka: Argo
- Svatoš, M. (red.) (1995): Dějiny Univerzity Karlovy I. (1347/48 - 1622), Praha: Karolinum,
- Svobodová, Š. (2007): Vysokoškolské studentské spolky v Nizozemí a České republice, diplomová práce, Praha: FF UK
- Tošner, J.; Sozanská, O. (2002): Dobrovolníci a metodika práce s nimi, Praha: Portál
- Vajdová, T.(2005): Česká občanská společnost 2004: Po patnácti letech rozvoje. Brno: CERM

10.2 Prameny:

- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- Zákon č. 134/1867 ř. z., o právě spolčovacím

- Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

10.3 Internet:

- <http://www.cuni.cz/>
- <http://www.ff.cuni.cz/>
- <http://fhs.cuni.cz/>
- <http://www.prf.cuni.cz/>
- <http://www.fsv.cuni.cz/>
- <http://www.nesouhlas.cz/>
- <http://www.i-humr.cz/>
- <http://studentifhs.cz/>
- <http://www.ukmedia.cz/>
- <http://spcp.prf.cuni.cz/>
- <http://pkfsvuk.cz/>
- <http://www.dkuk.cz/>
- <http://www.ukmedia.cz/>
- <http://cs.wikipedia.org/>
- <http://suuk.cz/>
- <http://strada.ff.cuni.cz/>
- <http://lvpa.xf.cz/>
- <http://fkfhs.uvadi.cz/>
- <http://carolina.fsv.cuni.cz/>
- <http://www.e-klub.org/>
- <http://www.society.cz/>
- <http://www.elsa.cz/>
- <http://vsehrd.cz>
- <http://www.juristi.cz/>
- <http://www.medipravo.cz/>
- <http://poradnaprava.cz/>
- <http://review.society.cz/>
- <http://www.i-polis.cz/>
- <http://www.ukacko.cz/>

11 Poznámky

¹ V této práci je použit pojem studentský spolek pro označení organizované skupiny vysokoškolských studentů, která má statut právnické osoby.

² Název Praha je v celé této práci používán také pro označení čtyř pražských měst (Staré a Nové město pražské, Hradčany a Malá strana), která tvořila Prahu před jejím sjednocením v roce 1784.

³ Dohnalová, M. (2006): Evropská ekonomie v evropském kontextu, CERN, Brno, str. 107

⁴ V práci mohou být použity pro fakulty zkratky: Právnická fakulta = PrF, Filosofická fakulta = FF, Fakulta sociálních věd = FSV, Fakulta humanitních studií = FHS

⁵ Pokud je v textu použito 1. osoby množného čísla, rozumí se pod tím autor a čtenář. Práce byla vypracována samostatně, nikoliv tedy kolektivem autorů, jak by se použitím tohoto výrazu mohlo zdát.

⁶ Svobodová, Š. (2007): Vysokoškolské studentské spolky v Nizozemí a České republice, diplomová práce, Praha: FF UK, str. 17

⁷ Sdružení pro Ottův slovník naučný (2000): Ottův slovník naučný, svazek XXIII. – Schlossar – Starowolski, Paseka: Argo

⁸ Sdružení pro Ottův slovník naučný (2000): Ottův slovník naučný, svazek XXIII. – Schlossar – Starowolski, Paseka: Argo, str. 893

⁹ Vajdová, T. (2005): Česká občanská společnost 2004: Po patnácti letech rozvoje. Brno: CERM, str. 17

¹⁰ Dohnalová, M. (2004): Antropologie občanské společnosti. Brno: CERN, str. 147

¹¹ Kolektiv autorů (2002): *Občanský sektor. Studie a souvislosti*. Praha: FHS UK, str. 42

¹² Dohnalová, M. (2004): Antropologie občanské společnosti. Brno: CERN, str. 147

¹³ Tošner, J.; Sozanská, O. (2002): Dobrovolníci a metodika práce s nimi, Praha: Portál, str. 35

¹⁴ Bakalářskou práci na toto téma zpracovala na FHS UK Lenka Nižnanská (EVS dobrovolník, aneb jedna životní etapa?)

¹⁵ Tošner, J.; Sozanská, O. (2002): Dobrovolníci a metodika práce s nimi, Praha: Portál, str. 23

¹⁶ právnická osoba se sídlem v České republice, která dobrovolníky vybírá, eviduje, připravuje pro výkon dobrovolnické služby a uzavírá s nimi smlouvy o výkonu dobrovolnické služby za podmínky, že má udělenou akreditaci (§ 4 odst. 1) zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě)

¹⁷ Jedná se o země které historicky spadají pod tento pojem, tedy Čechy, Morava a Slezsko. V dnešní době zhruba odpovídají hranicím České republiky

¹⁸ Lašřovka, M.; Lašřovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. VII

¹⁹ Lašřovka, M.; Lašřovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. IX.

²⁰ Tamtéž

²¹ Lašřovka, M.; Lašřovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. XI.

²² Ústavodárný říšský sněm, nazývaný také Kroměřížský se konal od července 1848 do března 1849. Poprvé v historii rakouské monarchie dostali volení zástupci jednotlivých zemí monarchie možnost sejít se a projednávat za absolutní svobody názorů návrh nové, demokratické ústavy. V září 1848 dosáhl zrušení poddanství za náhradu, čímž fakticky zaniká stavovský systém a vzniká občanská společnost v českých zemích. Ústava, kterou

sněm sestavil byla na svou dobu velice liberální a pokroková. Po rozeznání sněmu císařskými vojsky nikdy nevěšla v planost.

²³ Tamtéž

²⁴ Lašťovka, M.; Lašťovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. XII.

²⁵ Dohnalová, M. (2006): Evropská ekonomie v evropském kontextu, CERN, Brno, str. 107

²⁶ Lašťovka, M.; Lašťovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. XIII.

²⁷ Lašťovka, M.; Lašťovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. XIV.

²⁸ Tamtéž

²⁹ Lašťovka, M.; Lašťovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. XV.

³⁰ Lašťovka, M.; Lašťovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. XVI.

³¹ Lašťovka, M.; Lašťovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. XVII.

³² Národní fronta – může být použito ve zkratce NF

³³ Lašťovka, M.; Lašťovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. XVIII

³⁴ Zákon č.83/1990 Sb., O sdružování občanů, § 2

³⁵ Zákon č.83/1990 Sb., O sdružování občanů, § 4,

³⁶ Sborník Lidé města/Urban Dwellers. Institut základů vzdělanosti Univerzity Karlovy, číslo 3 – Děti, studenti, pedagogové, Praha, 1993, str. 7

³⁷ Maříková, H. ;Petrušek, M.(1996)Velký sociologický slovník, Karolinum, Praha, str.1099

³⁸ Kolektiv autorů (2008): Pražský student – univerzitní studenti v dějinách Prahy, Praha: Scriptorium, str. 15

³⁹ Kolektiv autorů (2008): Pražský student – univerzitní studenti v dějinách Prahy, Praha: Scriptorium, str. 22

⁴⁰ Trivium jsou první tři ze sedmi svobodných umění: gramatika, rétorika, logika

⁴¹ Kolektiv autorů (2008): Pražský student – univerzitní studenti v dějinách Prahy, Praha: Scriptorium, str. 27

⁴² Kolektiv autorů (2008): Pražský student – univerzitní studenti v dějinách Prahy, Praha: Scriptorium, str. 28

⁴³ Kolektiv autorů (2008): Pražský student – univerzitní studenti v dějinách Prahy, Praha: Scriptorium, str. 35

⁴⁴ Čornejová, I.(red.) (1996): Dějiny Univerzity Karlovy II. (1622 - 1802), Praha: Karolinum, str. 84

⁴⁵ Lašťovka, M.; Lašťovková, B. (1998): Pražské spolky, Praha: Scriptorium, str. IX

⁴⁶ Kolektiv autorů (2008): Pražský student – univerzitní studenti v dějinách Prahy, Praha: Scriptorium, str. 60

⁴⁷ Havránek, J. (red.) (1997): dějiny Univerzity Karlovy III. (1802 - 1918), Praha: Karolinum, str. 98

⁴⁸ Tamtéž

⁴⁹ Kolektiv autorů (2008): Pražský student – univerzitní studenti v dějinách Prahy, Praha: Scriptorium, str. 93

⁵⁰ Dohnalová, M. (2006): Evropská ekonomie v evropském kontextu, CERN, Brno, str. 107

⁵¹ Havránek, J. (red.) (1998): Dějiny Univerzity Karlova IV. (1918 - 1990), Praha: Karolinum, str. 29

⁵² *Young Men's Christian Association – křesťanské sdružení mladých lidí*

⁵³ Havránek, J. (red.) (1998): Dějiny Univerzity Karlova IV. (1918 - 1990), Praha: Karolinum, str. 239

⁵⁴ Členové sdružení byli oslovováni buď na základě osobních setkání, která byla učiněna spíše náhodně před provedením dotazování, nebo pomocí e-mailové komunikace se členy, jejichž e-mail byl uveden na webových stránkách. V tomto případě bylo osloveno více aktivních členů sdružení, schůzka pak byla domluvena po další komunikaci.

⁵⁵ Např. Hlavatá, K. (2009): Studentské spolky na prahu 21.století, FHS UK.

-
- ⁵⁶ Svatoš, M. (red.) (1995): Dějiny Univerzity Karlovy I. (1347/48 - 1622), Praha: Karolinum, str. 110
- ⁵⁷ Čornejová, I.(red.) (1996): Dějiny Univerzity Karlovy II. (1622 - 1802), Praha: Karolinum, str. 99
- ⁵⁸ Havránek, J. (red.) (1997): dějiny Univerzity Karlovy III. (1802 - 1918), Praha: Karolinum, str. 69
- ⁵⁹ <http://www.ff.cuni.cz/FF-17.html>, O fakultě, naposledy kontrolováno 20.6.2010
- ⁶⁰ Cíle podle stanovy sdružení POLIS, dostupné na www.i-polis.cz
- ⁶¹ <http://strada.ff.cuni.cz/podpora-studentskych-projektu> naposledy kontrolováno 22.6.2010
- ⁶² Historické gotické sklepy v Celetné ulici č. 20 v Praze, kde funguje studentský klub K4
- ⁶³ Čornejová, I.(red.) (1996): Dějiny Univerzity Karlovy II. (1622 - 1802), Praha: Karolinum, str. 137
- ⁶⁴ Havránek, J. (red.) (1997): dějiny Univerzity Karlovy III. (1802 - 1918), Praha: Karolinum, str. 69
- ⁶⁵ <http://vsehrd.cz/cs/vsehrd/o-nas/> naposledy kontrolováno dne 21.6.2010
- ⁶⁶ Tamtéž
- ⁶⁷ <http://www.elsa.cz/page/158/ampb.htm> naposledy kontrolováno dne 21.6.2010
- ⁶⁸ Stanovy občanského sdružení Juristi, článek III., zdroj: www.juristi.cz
- ⁶⁹ <http://www.medipravo.cz/> naposledy kontrolováno dne 20.6.2010
- ⁷⁰ Havránek, J. (red.) (1998): Dějiny Univerzity Karlova IV. (1918 - 1990), Praha: Karolinum, str. 533
- ⁷¹ Havránek, J. (red.) (1998): Dějiny Univerzity Karlova IV. (1918 - 1990), Praha: Karolinum, str. 539
- ⁷² Cíle popsané ve stanovách sdružení, zdroj: www.studentifhs.cz

12 Přílohy

12.1 **Příloha č. 1** – Desatero o spolupráci vedení PrF UK se studentskými spolky.

(zdroj: www.prf.cuni.cz)

Zásady spolupráce vedení Právnické fakulty UK a studentských spolků na fakultě

4 Vedení PF UK podporuje činnost a rozvoj spolků, které působí na fakultě, a to jmenovitě Common Law Society, ELSA a Všehrd (uváděno v abecedním pořadí), případně i dalších spolků či neformálních uskupení studentů.

5 Vedení PF UK vytváří pro studentské aktivity ve formalizované i neformalizované podobě optimální možné předpoklady, a to zejména materiálního charakteru.

6 Spolky ve své činnosti musí ctít nejen právní řád České republiky, ale i akademické tradice, zvyklosti, zdvořilost a slušnost ve vystupování. Jménem spolku jedná příslušný zástupce (podle stanov).

7 Obě strany se navzájem o svých akcích informují, a to zejména ve vztahu spolek – vedení fakulty. Vedení PF UK požaduje, zejména v případě závažných a významných akcí, aby tyto byly s ním v dostatečném předstihu konzultovány. Pověřenými zástupci vedení fakulty jsou v tomto smyslu proděkanka JUDr. Věra Štangová, CSc., pokud jde o vnitřní záležitosti a proděkan Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc., pokud jde o zahraniční záležitosti.

8 Každá akce ze strany spolku bude mít jednu (jedinou) odpovědnou osobu uváděnou plným jménem, včetně uvedení jejího emailového a mobilního spojení. Tato osoba bude jak spolku, tak vedení školy, plně odpovídat za akci včetně odpovědnosti za svěřenou techniku. O průběhu akce podá krátkou písemnou zprávu pověřenému zástupci vedení fakulty.

9 V případě organizace akcí, jíž se zúčastní představitel státu, velvyslanci či jiní významní státní, popř. političtí představitel České republiky nebo ze zahraničí, bude tato včas předem projednána s vedením fakulty.

10 Akce spolků budou v minimálním rozsahu zasahovat do výuky na Právnické fakultě.

11 Fakulta, v případě potřeby, poskytne odbornou konzultaci a pomoc, případně moderování jednotlivých akcí učiteli z příslušných odborných kateder. Před oficiálním podáním žádosti si spolek zajistí rezervování příslušné místnosti u vedoucí/ho studijního oddělení.

12 Spolek, respektive jeho odpovědná osoba odpovídá nejen za propagaci a zajištění důstojného průběhu akce, ale následně i za odstranění informací o akci, nejen na webu, ale zejména na nástěnkách a v prostorech fakulty.

13 Kancelářské prostory, poskytnuté fakultou spolkům, musí být udržovány v řádném pořádku a v čistotě.

Projednáno a schváleno kolegiem děkana za účasti zástupců spolků dne 1. listopadu 2007.

12.2 Příloha č. 2 – Přehled studentských spolků a jejich cílů a činnosti

Přehled studentských spolků a jejich cílů a činnosti.

Filosofická fakulta

Název studentského spolku	založen roku	cíle	způsoby, jakými dosahují cílů	provozovaná činnost
POLIS	• 1999	<ul style="list-style-type: none"> • Pomáhat studentům získat kontakty • vytvářet prostor pro svobodnou diskusi 	<ul style="list-style-type: none"> • Pořádání diskusí, debat a konferencí 	<ul style="list-style-type: none"> • Diskuse a debaty na určitá témata s odbornými hosty
Studentská rada	• 1989	<ul style="list-style-type: none"> • zpříjemnit studentům cestu studiem • podnítit aktivitu studentů na fakultě 	<ul style="list-style-type: none"> • komunikace s vedením fakulty • podpora studentských projektů v rámci studentského fondu • pořádání studentských akcí 	<ul style="list-style-type: none"> • Reprezentační ples FF • Hudební klub, Filmový klub, Divadelní klub • Koncerty, výstavy
Culto - asociace kulturních otázek	• 2009	<ul style="list-style-type: none"> • informovat o myšlenkách kulturní relativity • zapojit teoretické znalosti do praxe 	<ul style="list-style-type: none"> • pořádání kulturně-produkčních akcí • přednášky o kulturních tématech 	<ul style="list-style-type: none"> • Večírek Párty na Hradě, Výstava a soutěž Okultění

Právnická fakulta

Název studentského spolku	založen roku	cíle	způsoby, jakými dosahují cílů	provozovaná činnost
Všehrd - spolek českých právníků	1868	<ul style="list-style-type: none"> • přispět ke vzdělání v oboru • rozvíjet styky s odborníky v oboru 	<ul style="list-style-type: none"> • pořádání odborných přednášek • vydávání odborných publikací 	<ul style="list-style-type: none"> • přednášky na odborné téma, školení • vydávání časopisu Všehrd

		<ul style="list-style-type: none"> • • 	<ul style="list-style-type: none"> • udržování kontaktů s podobnými spolky • zakládání a udržování nadačních fondů 	<ul style="list-style-type: none"> • Spolupořádání plesu PrF • Randova cena o nejlepší diplomovou práci
Elsa Praha	1990	<ul style="list-style-type: none"> • lepší spolupráce mezi Evropany • podporovat právní povědomí občanů • • 	<ul style="list-style-type: none"> • organizace akademických a studentských akcí • program STEP • pořádání odborných přednášek a konferencí • 	<ul style="list-style-type: none"> • Jobfair Kontakt, • STEP - program zahraničních stáží • ILEC pretesting, Moot Court, časopis PrímaLex • přednášky a semináře na odborné téma
Common Law Society	1998	<ul style="list-style-type: none"> • obeznámit studenty práv s anglo-americkým právem • rozvinout diskusi o tématech anglo-amerického práva • přispět k rozvoji kontaktů 	<ul style="list-style-type: none"> • vydávání odborných publikací, pořádání odborných konferencí • pořádání odborných přednášek a diskusí • organizace akademických a studentských akcí 	<ul style="list-style-type: none"> • internetová časopis Common Law Review, Letní škola interpretace práva • Kavárenské semináře, panelové diskuse • Letní škola interpretace práva
Juristi, o. s.	2007	<ul style="list-style-type: none"> • rozšiřování právního povědomí a znalosti práva • rozvoj akademických aktivit právního směru • usilování o dodržování lidských práv 	<ul style="list-style-type: none"> • První právní pomoc • Moot Court 	<ul style="list-style-type: none"> • První právní pomoc, právní poradny, Mediprávo • Moot Court Competition

Fakulta sociálních věd

Název studentského spolku	založen roku	cíle	způsoby, jakými dosahují cílů	provazovaná činnost
---------------------------	--------------	------	-------------------------------	---------------------

UK media	<ul style="list-style-type: none"> • 2004 	<ul style="list-style-type: none"> • zřídit studentské časopisy na všech fakultách UK • podpora fakultního a univerzitního vědomí 	<ul style="list-style-type: none"> • vydávání studentských časopisů • vedení internetového informačního portálu 	<ul style="list-style-type: none"> • časopisy FFakt a Sociál • server Ukáčko.cz
----------	--	---	---	---

Fakulta humanitních studií

Název studentského spolku	založen roku	cíle	způsoby, jakými dosahují cílů	provozovaná činnost
Studenti FHS, o.s.	<ul style="list-style-type: none"> • 2009 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora studentských aktivit • informovat studenty o nových možnostech • zasadit se o zkvalitnění výuky • spolupracovat s dalšími organizacemi 	<ul style="list-style-type: none"> • zastřešení neformálních skupin studentů • vydávání studentského časopisu a jiných publikací • komunikace s fakultou, organizace letní školy 	<ul style="list-style-type: none"> • Divadelní klub, Klub přátel tance • časopis HUMR • ples, letní škola pro pokročilé studenty

12.3 Příloha č 3. – Přehled neformálních skupin studentů a jejich cílů a činnosti

Přehled neformálních skupin studentů a jejich cílů a činnosti.

Filosofická fakulta

Název neformální skupiny studentů	založen roku	cíle	způsoby, jakými dosahují cílů	provozovaná činnost
Lupa - divadelní sdružení	• 2006	• přiblížit latinu publiku	• divadelní představení v latinském jazyce	• Rubra Cuculla, tedy Červená Karkulka a další divadelní hry

Právnická fakulta

Název neformální skupiny studentů	založen roku	cíle	způsoby, jakými dosahují cílů	provozovaná činnost
Debatní klub	2000	• debata na aktuální témata • rozvoj vyjadřovacích schopností	• debaty o aktuálním dění	• debaty, • Akademické mistrovství v ČR v debatování

Fakulta sociálních věd

Název neformální skupiny studentů	založen roku	cíle	způsoby, jakými dosahují cílů	provozovaná činnost
E - klub	• 1997	• rozvoj společenského a vědeckého života na IES	• pořádání přednášek s různými zajímavými hosty	• přednášky na různá témata s odborníky
Politologický klub	• 2009	• zvýšit povědomí o politologických studiích	• pořádání akademických i kulturních akcí	• sportovní den IPS, přednášky s pozvanými hosty

SIMS	• 2000	• prostředek komunikace mezi vyučujícími a studenty	• předávání informací, pořádání studentských akcí	• předávání informací, pořádání studentských akcí
SISS	• 2006	• zlepšit komunikaci mezi studenty a vedením institutu • zpestřit život studentům	• pořádání studentských akcí	• Terra Incognita – Země neznámá
Carolina	• 1991	• informovat o aktuálním dění	• webová portál Carolina	• webový portál Carolina

Fakulta humanitních studií

Název neformální skupiny studentů	založen roku	cíle	způsoby, jakými dosahují cílů	provozovaná činnost
Filmový klub FHS	• 2007	• otevřít studentům cesty do světa filmu	• promítání filmů	• promítání filmů